ព្រឹត្តិបត្រពាណិជ្ជកម្ម
iTrade Bulletin

Infographic
"Cambodia-Korea Free Trade Agreement"

Local News & Global News

Policy At Glance
"Impact of the COVID-19 and Russia-Ukraine Conflict on Fertilizer Prices"
TAT Putsodary & CHAM Nimul

វ៉ុល០២ | លេខ០៥ | ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២២
VOLUME 02 | ISSUE 05 | NOVEMBER 2022

កិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីកម្ពុជា-កូរ៉េ

កិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីកម្ពុជា-កូរ៉េ (CKFTA)
គឺជាកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីទ្វេភាគីទី **២** របស់កម្ពុជា

ពេលវេលានៃកិច្ចចរចាកិច្ចព្រមព្រៀង CKFTA

កិច្ចព្រមព្រៀង CKFTA ត្រូវបានបញ្ចប់ បន្ទាប់ពីការចរចា ចំនួន៩ជុំ រយៈពេលជាង១៥ ខែ

មីនា ២០១៩
ក្នុងកិច្ចប្រជុំកំពូលកម្ពុជា-កូរ៉េ នៅរាជធានីភ្នំពេញ សម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីកម្ពុជា បានស្នើទៅ ឯកឧត្តម មូន ជែអ៊ីន ប្រធានាធិបតីកូរ៉េ បង្កើតកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីទ្វេភាគីកម្ពុជា-កូរ៉េ

២៥ វិច្ឆិកា ២០១៩
ការសិក្សារួមគ្នាស្តីពីលទ្ធភាព នៃការបង្កើត កិច្ចព្រមព្រៀង CKFTA

៣០-៣១ កក្កដា ២០២០
កិច្ចព្រមព្រៀង CKFTA ការចរចាជាផ្លូវការជុំទី១

៣១ សីហា-០៣ កញ្ញា ២០២០
កិច្ចព្រមព្រៀង CKFTA ការចរចាជាជុំទី២

០៦-០៨ តុលា ២០២០
កិច្ចព្រមព្រៀង CKFTA ការចរចាជាជុំទី៣

១៨-២០ វិច្ឆិកា ២០២០
កិច្ចព្រមព្រៀង CKFTA ការចរចាជាជុំទី៤ (តាមប្រព័ន្ធវីដេអូ)

០៣ កុម្ភៈ ២០២១
កិច្ចព្រមព្រៀង CKFTA សេចក្តីថ្លែងការណ៍រួម

២៦ តុលា ២០២១
កិច្ចព្រមព្រៀង CKFTA បានចុះហត្ថលេខាដោយ ឯ.ឧ. ប៉ាន សូរស័ក្តិ រដ្ឋមន្ត្រីពាណិជ្ជកម្មកម្ពុជា និង ឯ.ឧ. YEO Han-Koo រដ្ឋមន្ត្រីពាណិជ្ជកម្មសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ (តាមប្រព័ន្ធវីដេអូ)

២៩ មករា ២០២២
កិច្ចព្រមព្រៀង CKFTA ត្រូវបានឡាយព្រះហស្តលេខាដោយ ព្រះករុណា ព្រះបាទសម្តេច ព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី

២៧ កញ្ញា ២០២២
កិច្ចព្រមព្រៀង CKFTA ត្រូវបានផ្តល់សច្ចាប័នដោយរដ្ឋសភា នៃសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ

០១ ធ្នូ ២០២២
កិច្ចព្រមព្រៀង CKFTA ចូលជាធរមាន

ពាណិជ្ជកម្មទ្វេភាគី

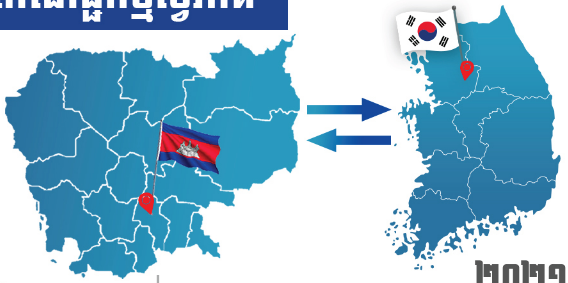

+៥,៤%

២០២០	៧៣៤ លានដុល្លារ
២០២១	៧៧៤ លានដុល្លារ
២០២២ (មករា-កញ្ញា)	៦០០,៤៣ លានដុល្លារ

(ប្រភព៖ អគ្គនាយកដ្ឋានគយនិងរដ្ឋាករកម្ពុជា)

២០២១
- ១.៨១១ ប៊ីលានដុល្លារ
- ៥១ លាននាក់
- ៣៤.៩៩៨ ដុល្លារ

(ប្រភព៖ IMF, World Bank)

ការប្រៀបធៀបកម្រិតសេរីភាវូបនីយកម្មក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីនានា ដែលកូរ៉េមានជាមួយកម្ពុជា

កិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មអាស៊ាន-កូរ៉េ (ចុះហត្ថលេខា៖ ២០០៥)	កិច្ចព្រមព្រៀងអាសិប (ចុះហត្ថលេខា៖ ២០២០)	កិច្ចព្រមព្រៀង CKFTA (ចុះហត្ថលេខា៖ ២០២១)
(HSK ២០១៧)	(HSK ២០១២)	(HSK ២០១៩)
៨៩,៩៨%	**៩០,៦៣%**	**៩៥,០៣%**
(១១២៩៤ បន្ទាត់ពន្ធគយ)	(១១០៩៦ បន្ទាត់ពន្ធគយ)	(១១០៩៦ បន្ទាត់ពន្ធគយ)

**កម្ពុជាទទួលបានច្រកចូលទីផ្សារសេរីបន្ថែមទៀតក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀង CKFTA ច្រើនជាងកិច្ចព្រមព្រៀង AKFTA និង RCEP។

អត្ថប្រយោជន៍

៩៥,០៣%
(១១៦៥៦ បន្ទាត់ពន្ធគយ)
ផលិតផលដែលកម្ពុជានាំចេញទៅកូរ៉េ នឹងត្រូវលុបចោលការយកពន្ធ

ទំនិញដែលនឹងចូលទៅកាន់ទីផ្សារកូរ៉េជាមួយពន្ធគយ 0% ភ្លាមៗ ក្រោយកិច្ចព្រមព្រៀងចូលជាធរមាន៖

ទំនិញឧស្សាហកម្ម: កង់ កៅស៊ូ គ្រឿងអេឡិចត្រូនិច គ្រឿងសង្ហារឹម នំ ស្ករអំពៅ កាបូប វ៉ាលី ខ្សែ ខ្សែអគ្គិសនី សម្ភារកីឡា វាយនភ័ណ្ឌ សម្លៀកបំពាក់ ស្បែកជើង និងគ្រឿងកុំព្យូទ័រ។ល។

ផលិតផលកសិកម្ម: ម្រេច គ្រាប់ស្វាយចន្ទី ចេក ដំឡូងបារាំង ផ្សិត មង្ឃុត ដូងម្នាស់ ឪឡឹក រមៀត ពោត ថ្នាំជក់ គ្រាប់កាហ្វេ សាច់ និងផលិតផលវារីវប្បកម្មមួយចំនួន។ល។

ផលិតផលកែច្នៃ: គុយទាវ នំ និងនំស្រួយធ្វើពីអង្ករ សំបុកត្រចៀកកាំ ផលិតផលកែច្នៃពីត្រី ផលិតផលកែច្នៃពីដូង ។ល។

សូមស្កេនដើម្បីទាញយកអត្ថបទ CKFTA

រៀបចំដោយ

សូមស្កេនដើម្បីទាញយក iTrade Bulletin

CAMBODIA-KOREA FREE TRADE AGREEMENT

2nd BILATERAL FREE TRADE AGREEMENT

Cambodia-Korea Free Trade Agreement (CKFTA) is the Kingdom's second bilateral free trade agreement.

CKFTA TIMELINE

CKFTA was concluded after 4 rounds of negotiations, spanning over 15 months.

2019 March
During the Cambodia-Korea Summit in Phnom Penh, **Prime Minister HUN SEN** proposed to **President MOON JAE-IN** a Cambodia-Korea bilateral FTA

2019 Nov 25
CKFTA
Joint Feasibility Study announced

2020 July 30-31
CKFTA
1st round of official negotiations held

2020 Aug 31 - Sep 03
CKFTA
2nd round of negotiations held

2020 Oct 06-08
CKFTA
3rd round of negotiations held

2020 Nov 18-20
CKFTA
4th round of negotiations held (Virtually)

2021 Feb 03
CKFTA
Joint Declaration

2021 Oct 26
CKFTA signed by the Minister of Commerce of Cambodia, **PAN Sorasak** and the Minister of Commerce of the Republic of Korea, **YEO Han-Koo** (Virtually)

2022 Jan 29
CKFTA
Signed into law by Cambodia's His Majesty King NORODOM Sihamoni

2022 Sep 27
CKFTA
Ratified by the National Assembly of the Republic of Korea

2022 Dec 01
CKFTA
enters into force

BILATERAL TRADE

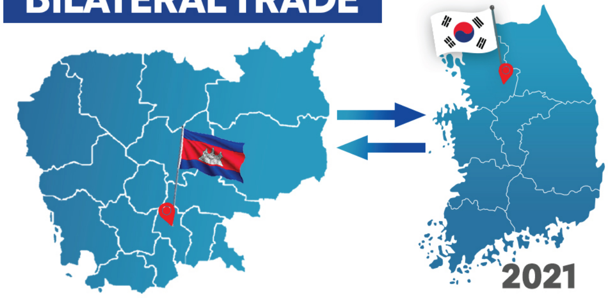

2021
1,811 US$ billion
51 million
34,998 US$

(Source: IMF, World Bank)

+5.4%

Year	Value
2020	$734 million
2021	$774 million
2022 (Jan - Sep)	$600.43 million

(Source: General Directorate of Customs and Excise of Cambodia)

Comparison of Korea's Liberalization across FTAs with Cambodia

ASEAN-Korea FTA (Signed: 2005)	RCEP (Signed: 2020)	CKFTA (Signed: 2021)
(HSK 2017)	(HSK 2012)	(HSK 2019)
89.98%	**90.63%**	**95.03%**
(11,294 Tariff Lines)	(11,096 Tariff Lines)	(11,656 Tariff Lines)

** Cambodia enjoys more liberalized market access into Korea under CKFTA than AKFTA and RCEP.

BENEFITS

95.03%
(11,656 Tariff Lines)
products to be exported by Cambodia to Korea will have tariffs eliminated.

Goods that will get 0% duty market access into Korea:

Industrial Goods
bicycles, rubber, electronic components, furniture, pastries, sugarcane, handbags, suitcases, cords, electrical cables, electrical cables, sports, equipment, textiles, clothing, footwear and computer accessories, etc.

Agricultural Products
pepper, cashew nuts, bananas, yellow potatoes, potatoes, mushrooms, mangosteen, coconut, pineapple, watermelon, turmeric, turmeric, corn, tobacco, coffee beans, meat and some aquaculture products, etc.

Processed Products
noodles, pastries and crisps made from rice, bird nests, processed products from fish, gourds, processed products from coconuts, etc.

Please scan to download CKFTA Text

Organized by

Please scan to download iTrade Bulletin

ក្នុងនាមជាប្រធានអាស៊ាន កម្ពុជាទទួលបានការវាយតម្លៃខ្ពស់ចំពោះភាពរលូននៃកិច្ចប្រជុំកំពូលនានា

ប្រភព៖ Phnom Penh Post

កិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ានលើកទី៤១ និង៤២ និងកិច្ចប្រជុំកំពូលពាក់ព័ន្ធ ដែលមានការចូលរួមពីមេដឹកនាំកំពូលៗ ដូចជា លោក ចូ បៃដិន ប្រធានាធិបតីអាម៉េរិក, លោក លី ខឺឈាង នាយករដ្ឋមន្ត្រីចិន និងលោក អាន់តូនីញ៉ូ ហ្គូទែរ៉េស អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ បានទាញចំណាប់អារម្មណ៍យ៉ាងច្រើនពីបណ្តាប្រទេសលើសកលលោក។ ក្នុងរយៈពេលបួនថ្ងៃ មានកិច្ចប្រជុំជាច្រើនត្រូវបានរៀបចំឡើង ដោយរួមបញ្ចូលទាំងកិច្ចប្រជុំដែលបានកំណត់ជាផ្លូវការ រួមមានកិច្ចប្រជុំអាស៊ាន-ចិន, អាស៊ាន-កូរ៉េ, អាស៊ាន-អង្គការសហប្រជាជាតិ, អាស៊ានបូក៣, អាស៊ាន-ឥណ្ឌា, អាស៊ាន-អូស្ត្រាលី, អាស៊ាន-ជប៉ុន, អាស៊ាន-កាណាដា, និង អាស៊ាន-អាម៉េរិក និងកិច្ចពិភាក្សាក្រៅផ្លូវការផ្សេងទៀត។ សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ក្នុងនាមជាប្រធានអាស៊ាន បានថ្លែងថាឯកសារសមិទ្ធផលជាង១០០ ច្បាប់នឹងត្រូវបានអនុម័តនាប៉ុន្មានឆ្នាំខាងមុខនេះ ដើម្បីជាផែនទីបង្ហាញផ្លូវដល់សកម្មភាព និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការការទូតក្នុងតំបន់អាស៊ាន។ ចុចទីនេះដើម្បីអានបន្ថែម

ពាណិជ្ជករកម្ពុជាត្រៀមខ្លួនទទួលអត្ថប្រយោជន៍ជាច្រើនក្រោយកិច្ចព្រមព្រៀង CKFTA ចូលជាធរមាន

ប្រភព៖ ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

ថ្លែងក្នុងពិធីបើកសិក្ខាសាលាផ្សព្វផ្សាយស្តីពីការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីកម្ពុជា-សាធារណរដ្ឋកូរ៉េ (CKFTA) សម្រាប់ការនាំចេញ ឯកឧត្តម ប៉ាន សូរស័ក្តិ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម បានគូសបញ្ជាក់ថា កិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី CKFTA នឹងចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី ០១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២២ បន្ទាប់ពីត្រូវបានផ្តួចផ្តើមឡើងពីខែមីនា ឆ្នាំ២០១៩ ក្នុងដំណើរទស្សនកិច្ចផ្លូវរដ្ឋរបស់ប្រធានាធិបតី MOON Jae-In នៃសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ មកកាន់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី បន្តថា កិច្ចព្រមព្រៀង CKFTA នឹងបំពេញបន្ថែមទៅលើកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី អាស៊ាន-កូរ៉េ និងកិច្ចព្រមព្រៀងអាសិប (RCEP) ដែលមានស្រាប់។ នៅក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀង CKFTA កម្ពុជាបាន បើកទីផ្សារ ចំនួន ៨៩,០៩% នៃបន្ទាត់ពន្ធគយសរុប ខណៈដែលភាគីកូរ៉េបានបើកទីផ្សារចំនួន ៩៥,០៣% នៃបន្ទាត់ពន្ធគយសរុប ដែលក្នុងនោះកម្ពុជានឹងអាចនាំចេញទំនិញក្នុងអត្រាពន្ធគយសូន្យភ្លាមៗ ចំនួន ៩២,៣៧% នៃបន្ទាត់ពន្ធគយសរុប បន្ទាប់ពីកិច្ចព្រមព្រៀងចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី០១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២២។ ចុចទីនេះដើម្បីអានបន្ថែម

អាស៊ានជាកម្លាំងចលករសម្រាប់ភាពជោគជ័យនៃកិច្ចព្រមព្រៀង RCEP

ប្រភព៖ Khmer Times

លោក Lim Jock Hoi អគ្គលេខាធិការអាស៊ានបានមានប្រសាសន៍ថា អាស៊ាននឹងបន្តជាកម្លាំងចលករសម្រាប់កិច្ចព្រមព្រៀងអាសិប។ លោក Lim បានបន្តថា “តាមពិតតួនាទីរបស់អាស៊ានមិនត្រូវបានកំណត់ចំពោះតែបណ្តាប្រទេសក្នុងតំបន់នោះទេ។ តំបន់នេះ ត្រូវដើរតួនាទីជាអ្នកដឹកនាំដ៏សំខាន់ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាភូមិសាស្ត្រនយោបាយដែលកំពុងកើតមាន។ មានតែអាស៊ានទេដែលអាចផ្តល់វេទិកាសម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហានយោបាយ និងសេដ្ឋកិច្ចដែលជាបញ្ហាក្តៅសម្រាប់ពិភពលោក”។ ចំពោះករណីថាតើឥណ្ឌានឹងចូលរួមក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងអាសិបដែរឬទេ ក្រោយពីធ្លាប់ជាភាគីចរចានៃកិច្ចព្រមព្រៀងកាលពីប៉ុន្មានឆ្នាំដំបូង ប៉ុន្តែបានផ្អាកទៅវិញនៅប៉ុន្មានឆ្នាំក្រោយមក លោកបានតបថា ទ្វារនៅតែបើកចំហសម្រាប់ឥណ្ឌា។ តាមប្រសាសន៍របស់លោក Satvinder Singh អគ្គលេខាធិការរងសហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចអាស៊ាន “ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចរបស់យើងកាន់តែមានភាពល្អប្រសើរ។ ក្រុមហ៊ុនអន្តរជាតិធំៗ ឥឡូវនេះងាកមកចាប់អារម្មណ៍កិច្ចព្រមព្រៀងអាសិប”។ ចុចទីនេះដើម្បីអានបន្ថែម

កម្ពុជា និងឥណ្ឌាពង្រឹកទំនាក់ទំនងទ្វេភាគីនៅក្រៅកិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ានដែលទើបនឹងបញ្ចប់

ប្រភព៖ Khmer Times

ឥណ្ឌាបានរៀបចំពង្រឹកទំនាក់ទំនងជាមួយកម្ពុជា ខណៈដែលប្រទេសទាំងពីរបានប្រារព្ធខួបលើកទី៧០នៃទំនាក់ទំនងទ្វេភាគីនៅក្នុងឆ្នាំ២០២២នេះ។ ដើម្បីបញ្ជាក់ពីទំនាក់ទំនងរវាងភាសាសំស្ក្រឹត និងភាសាខ្មែរ ស្ថានទូតឥណ្ឌាបានរៀបចំការប្រារព្ធទិវាភាសាសំស្ក្រឹត នៅក្នុងខែសីហា ឆ្នាំ២០២២ ដោយមានការចូលរួមពីអ្នកប្រាជ្ញសំស្ក្រឹតដ៏ល្បីរបស់កម្ពុជា ក៏ដូចជាសិល្បករឥណ្ឌា និងកម្ពុជាផងដែរ។ យោងតាមរបាយការណ៍ឆ្នាំ២០២១ ទំហំពាណិជ្ជកម្មសរុបរវាងកម្ពុជា និងឥណ្ឌា មានចំនួន៣១១លានដុល្លារអាម៉េរិក។ ឥណ្ឌាស្ថិតក្នុងចំណោមវិនិយោគិនបរទេសកំពូលទាំង១០ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងជាដៃគូពាណិជ្ជកម្មធំទី៤ក្នុងអាស៊ាន ខណៈពាណិជ្ជកម្មទ្វេភាគីឥណ្ឌា-អាស៊ានក្នុងឆ្នាំ២០១៩-២០២០ មានតម្លៃ ៨៦,៩ ប៊ីលានដុល្លារអាម៉េរិក។ កម្ពុជាមានគម្រោងបង្កើតកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីទ្វេភាគីជាមួយឥណ្ឌាផងដែរ ខណៈដែលប្រទេសនេះមានកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីជាមួយចិន កូរ៉េខាងត្បូង និងជប៉ុនរួចទៅហើយ។ ទាក់ទងនឹងការតភ្ជាប់ជារូបវន្ត ការបញ្ចប់គម្រោងផ្លូវហាយវេត្រីភាគីឥណ្ឌា-ថៃ-មីយ៉ាន់ម៉ា ដែលភ្ជាប់ទៅនឹងកម្ពុជា ឡាវ និងវៀតណាម នឹងផ្តល់ឱកាសក្នុងការបង្កើនការតភ្ជាប់ពហុម៉ូដរវាងឥណ្ឌា និងកម្ពុជា។ ចុចទីនេះដើម្បីអានបន្ថែម

Smooth Summit Caps Kingdom's Widely Praised Year as Chair

Source: Phnom Penh Post

The 40th and 41st ASEAN Summits and Related Summits drew wide interest from nations globally, with top leaders from around the world including US President Joe Biden, China's Premier Li Keqiang and UN Secretary-General Antonio Guterres, all in attendance. Over the course of the past four days, several dozen meetings had been held – including the officially scheduled ones and the less formal discussions that took place more discreetly on the sidelines. The official count includes the ASEAN-China, ASEAN-Korea, ASEAN-UN, ASEAN+3 (China, Japan, Korea), ASEAN-India, ASEAN-Australia, ASEAN-Japan, ASEAN-Canada and ASEAN-US gatherings. Speaking in his capacity as chair of ASEAN, Prime Minister Hun Sen said that a long list of over 100 official outcome documents would be adopted to guide the bloc's actions and diplomatic cooperation in the coming years. Click here to read more

As CKFTA to Enter into Force in December 2022, Cambodian Traders Ready to Reap Benefits

Source: Ministry of Commerce

Addressing in his opening remarks in the Dissemination Seminar on the Implementation of the Cambodia-Korea Free Trade Agreement (CKFTA) for Export on 24 November 2022, H.E. PAN Sorasak, Minister of Commerce, reiterated the entry into force of the CKFTA from 01 December 2022 following the joint initiative of the two Leaders since March 2019 during the state visit of H.E. Moon Jae-In, former President of the Republic of Korea, to Cambodia. H.E. Minister emphasized that the CKFTA will complement the existing ASEAN-Korea FTA and the RCEP to which Cambodia is also a Party. Yet, under the CKFTA, Cambodia has offered 89.09% market access to Korea and secured 95.03% vice versa, 92.37% of which will allow Cambodia to export potential products at zero-tariff rate immediately after the Agreement has entered into force. Click here to read more

ASEAN to Be Driving Force for RCEP's Success

Source: Khmer Times

ASEAN will continue to be the driving force for the Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP), said Dato Lim Jock Hoi, the Secretary General of ASEAN. "This role of ASEAN, in fact, is not limited to the region. The regional grouping has to play a crucial leadership role in resolving the current geopolitical issues. Only ASEAN can provide a platform for solving the current political and economic issues rattling the world," said Dato Lim. On the issue of India, which was a party to the negotiations in the initial years and suspended the talks later, joining the RCEP, he said the door is still open for the country. The RCEP, according to Satvinder Singh, the DSG for ASEAN Economic Community, "Our economies are doing better. All major international companies now want to engage with RCEP." Click here to read more

Cambodia and India Expand Bilateral Relations on the Sidelines of the Just Concluded ASEAN Summits

Source: Khmer Times

India prepared to expand its relations with Cambodia as they celebrate the 70th anniversary of their bilateral relations this year. To highlight the linkages between Sanskrit and the Khmer language, the Embassy of India organized Sanskrit Day celebrations in August 2022 with the participation of eminent Sanskrit scholars of Cambodia as well as Indian and Cambodian artists. As per the 2021 report, the total trade volume between Cambodia and India amounted to US $311 million. India is among the top 10 foreign investors in Cambodia and the fourth largest trading partner in ASEAN with bilateral trade in 2019-20 worth US $86.9 billion. Cambodia is also in plans to establish a bilateral Free Trade Agreement with India It already has FTA with China, South Korea and Japan. With respect to physical connectivity, the completion of the India- Thailand- Myanmar trilateral highway that is to be connected to Cambodia, Laos, and Vietnam will give India and Cambodia an opportunity to enhance multimodal connectivity. Click here to read more

លោកស្រី Georgieva ប្រធានមូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ៖ ការបែកបាក់ពាណិជ្ជកម្មអាចធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកខាតបង់ចំនួន១,៤ ទ្រីលានដុល្លារអាមេរិក

ប្រភព៖ Business Standard

ប្រធានមូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិបាននិយាយថា ការកើនឡើងនៃរបាំងពាណិជ្ជកម្មប្រឆាំងនឹងប្រទេសចិន និងប្រទេសផ្សេងទៀតកាលពីឆ្នាំមុន អាចធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកខាតបង់ទឹកប្រាក់ចំនួន១,៤ ទ្រីលានដុល្លារបន្ថែមលើការខូចខាតធ្ងន់ធ្ងរបង្កឡើងដោយសង្គ្រាមនៅអ៊ុយក្រែន។ លោកស្រី Georgieva បានប្រាប់ទូរទស្សន៍ Bloomberg ថា "អ្វីដែលខ្ញុំសង្ឃឹមនឹងឃើញ គឺការផ្លាស់ប្តូរគោលនយោបាយនានាដែលធ្លាប់ប្រឆាំងចិន និងពិភពលោក"។ "ពិភពលោកនឹងខាតបង់ ១,៥% នៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបដោយសារតែការបែកបាក់ជាសកល នាំឱ្យមានប្លុកពាណិជ្ជកម្មពីរប្រជែងគ្នា ធ្វើឱ្យខាតបង់ ១,៤ ទ្រីលានដុល្លារ"។ លោកស្រី បាននិយាយនៅក្រៅកិច្ចប្រជុំមេដឹកនាំ APEC ថា ទំហំនៃការបាត់បង់នៅតំបន់អាស៊ី អាចដុនជាបទ្វេដងឬច្រើនជាង ៣% នៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប ដោយសារតំបន់នេះ មានសមាហរណកម្មខ្ពស់ក្នុងខ្សែច្រវាក់តម្លៃសកល។ ចុចទីនេះដើម្បីអានបន្ថែម

របាយការណ៍របស់អង្គការ WTO បង្ហាញពីការរឹតត្បិតពាណិជ្ជកម្មរបស់ក្រុមប្រទេស G20 ដែលកំពុងកើនឡើងចំពេលមានបញ្ហាប្រឈមផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច

ប្រភព៖ WTO

យោងរបាយការណ៍ត្រួតពិនិត្យពាណិជ្ជកម្មលើកទី២៨ របស់អង្គការ WTO ស្តីពីវិធានការពាណិជ្ជកម្មរបស់ក្រុមប្រទេស G20 ដែលបានចេញផ្សាយនៅខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២២ នៅក្នុងបរិបទនៃសេដ្ឋកិច្ចមិនប្រាកដប្រជា ដែលញាំញីដោយជំងឺរាតត្បាតកូវីដ-១៩ សង្គ្រាមនៅអ៊ុយក្រែន និងវិបត្តិសន្តិសុខស្បៀង ពីពាក់កណ្តាលខែឧសភា មកពាក់កណ្តាលខែតុលា ឆ្នាំ២០២២ ក្រុមប្រទេស G20 បានដាក់ចេញវិធានការរឹតត្បិតការនាំចេញក្នុងកម្រិតលឿនមួយ ជាពិសេសលើស្បៀងអាហារ និងជី។ លោកស្រីអគ្គនាយិកា អង្គការ WTO បានអំពាវនាវឱ្យសមាជិកនៃក្រុមប្រទេស G20 និងសមាជិកអង្គការ WTO ទាំងអស់ ឱ្យចៀសវាងការអនុម័តវិធានការរឹតត្បិតពាណិជ្ជកម្មថ្មីៗ ដែលអាចធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកកាន់តែដុនដាប។ របាយការណ៍បង្ហាញថា និន្នាការនេះបាន និងកំពុងដើរក្នុងទិសដៅខុស "ខណៈពេលដែលវិធានការរឹតត្បិតពាណិជ្ជកម្មមួយចំនួនត្រូវបានដកចេញដោយសមាជិកក្រុមប្រទេស G20។ ការរឹតត្បិតការនាំចេញនាំមកនូវកង្វះខាតស្បៀងអាហារនិងជី ការប្រែប្រួលថ្លៃលឿន និងភាពមិនច្បាស់លាស់។ ចុចទីនេះដើម្បីអានបន្ថែម

APEC រកឃើញជំហររួមលើពាណិជ្ជកម្មសេរីនៅប៉ាស៊ីហ្វិក និងវិបត្តិសង្គ្រាមអ៊ុយក្រែន

ប្រភព៖ Nikkei Asia

កិច្ចប្រជុំកំពូលនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ចអាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិកបានបញ្ចប់ ដោយមេដឹកនាំមកពីសមាជិកទាំង ២១ បានចេញសេចក្តីថ្លែងការណ៍រួម ដែលនិយាយអំពីបញ្ហាសង្គ្រាមនៅអ៊ុយក្រែន ដែលជាវិបត្តិធ្វើឱ្យក្រុមប្រទេសនេះបានបែកបាក់សាមគ្គីគ្នាពេញមួយឆ្នាំ។ ការចេញសេចក្តីថ្លែងការណ៍ត្រូវបានគេចាត់ទុកថា ជាការអូសបន្លាយដ៏វែងមួយសម្រាប់ក្រុមប្រទេសនេះ ដែលរួមមានសហរដ្ឋអាមេរិក ចិន និងរុស្ស៊ី។ ទោះយ៉ាងណា មេដឹកនាំទាំងនេះបានទទួលស្គាល់ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៃសង្គ្រាមអ៊ុយក្រែនលើសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក ពោលគឺអតិផរណា កំណើនសេដ្ឋកិច្ចយឺត អសន្តិសុខស្បៀង និងថាមពល ការរំខានដល់ខ្សែច្រវ៉ាក់ផ្គត់ផ្គង់ និងហានិភ័យហិរញ្ញវត្ថុ ជាដើម។ ជាងនេះទៅទៀត ក្រុមប្រទេសទាំងនេះ បានថ្កោលទោសការឈ្លានពានរបស់រុស្ស៊ី និងបានអំពាវនាវឱ្យបញ្ចប់សង្គ្រាម តាមរយៈការគោរព

ស្មារតីនៃដំណោះស្រាយមុនៗរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ។ ចុចទីនេះដើម្បីអានបន្ត

Brexit: នាយករដ្ឋមន្ត្រីអង់គ្លេស លោក Rishi Sunak ច្រានចោលកិច្ចព្រមព្រៀង ដែលពឹងផ្អែកលើច្បាប់របស់ EU

ប្រភព៖ BBC

លោក Rishi Sunak នាយករដ្ឋមន្ត្រីថ្មីរបស់ចក្រភពអង់គ្លេស បាននិយាយថា ក្រោយការសម្រេចនៃ Brexit ចក្រភពអង់គ្លេសនឹងមិនបន្តទំនាក់ទំនងណាមួយ ជាមួយសហភាពអឺរ៉ុប "ដែលពឹងផ្អែកលើការអនុលោមតាមច្បាប់របស់សហភាពអឺរ៉ុប" ទេ។ ការប្រកាសនេះ ធ្វើឡើងក្រោយមានរបាយការណ៍ថា មន្ត្រីមួយចំនួនក្នុងរដ្ឋាភិបាល ចង់ឃើញអង់គ្លេសឈានឆ្ពោះទៅរកកិច្ចព្រមព្រៀងបែបស្វីស ដែលចំណាកស្រុកជាមួយសហភាពអឺរ៉ុបនៅតែមាន តែមិនប៉ះពាល់ច្រើនដល់ការធ្វើពាណិជ្ជកម្ម។ ប្រទេសស្វីសអាចធ្វើពាណិជ្ជកម្មបានយ៉ាងងាយស្រួល ជាមួយសហភាពអឺរ៉ុប ប៉ុន្តែត្រូវតែអនុវត្តតាមច្បាប់មួយចំនួនរបស់ប្លុកនេះ។ កាសែត The Sunday Times បានរាយការណ៍ថា ឥស្សរជនជាន់ខ្ពស់របស់រដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេស បាននិងកំពុងពិចារណាបន្តកិច្ចព្រមព្រៀងបែបស្វីសនេះ។ ប្រទេសស្វីសមិនមែនជាសមាជិកសហភាពអឺរ៉ុបទេ ប៉ុន្តែមានកិច្ចព្រមព្រៀងជាច្រើនជាមួយប្លុកពាណិជ្ជកម្មនេះ ហើយវិស័យឧស្សាហកម្មភាគច្រើនរបស់ខ្លួនអាចមានសិទ្ធិចូលរួម ក្នុងទីផ្សាររួមរបស់សហភាពអឺរ៉ុប។ ចុចទីនេះដើម្បីអានបន្ត

សហភាពអឺរ៉ុប និយាយថាខ្លួនមានការព្រួយបារម្ភយ៉ាងខ្លាំងអំពីច្បាប់កាត់បន្ថយអតិផរណារបស់លោក បៃដិន

ប្រភព៖ CNBC

សហភាពអឺរ៉ុប មានក្ដីបារម្ភយ៉ាងខ្លាំង អំពីច្បាប់កាត់បន្ថយអតិផរណារបស់សហរដ្ឋអាម៉េរិក ដោយនិយាយថាច្បាប់នេះ បំពានវិធានពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ។ សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការកាត់បន្ថយពន្ធ សុខភាព និងអាកាសធាតុ ត្រូវបានអនុម័តដោយសមាជិកសភាអាម៉េរិក ក្នុងខែសីហា ឆ្នាំ២០២២ និងរួមបញ្ចូលការចំណាយជាង ៣៦៩ ប៊ីលានដុល្លារអាម៉េរិកលើគោលនយោបាយអាកាសធាតុ និងថាមពល។ សេចក្តីព្រាងច្បាប់នេះ ក៏រួមបញ្ចូលឥណទានពន្ធសម្រាប់រថយន្តអគ្គិសនី ដែលផលិតនៅអាម៉េរិកខាងជើង និងគាំទ្រខ្សែច្រវាក់ផ្គត់ផ្គង់ថ្មអគ្គិសនីរបស់សហរដ្ឋអាម៉េរិក។ ជារួម សហភាពអឺរ៉ុបមានការព្រួយបារម្ភអំពីរបាំងពាណិជ្ជកម្មថ្មី ដែលមានសក្តានុពលលើក្រុមហ៊ុនផលិតរថយន្តអគ្គិសនីនៅអឺរ៉ុប។ កូរ៉េខាងត្បូងក៏បានលើកឡើងនូវការព្រួយបារម្ភដូចគ្នានេះដែរ។ ចុចទីនេះដើម្បីអានបន្ថែម

សហរដ្ឋអាម៉េរិកនិយាយថា ក្រុមប្រទេស G7 គួរបង្ហាញកម្រិតតម្លៃប្រេងរុស្ស៊ីក្នុងពេលឆាប់ៗ និងគួរកែសម្រួលជាប្រចាំ

ប្រភព៖ Reuters

មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ក្រសួងរតនាគារអាម៉េរិកបាននិយាយថា ក្រុមប្រទេស G7 គួរតែប្រកាសអំពីតម្លៃលើការនាំចេញប្រេងរុស្ស៊ីក្នុងពេលឆាប់ៗនេះ ហើយប្រទេសទាំងនេះគួរតែកែសម្រួលកម្រិតតម្លៃប្រេងនេះពីរទៅបីដងក្នុងមួយឆ្នាំ ជាជាងប្រចាំខែ។ គោលបំណង នៃយន្តការកំណត់តម្លៃ ដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមកនេះ គឺដើម្បីកាត់បន្ថយប្រាក់ចំណូលដែលរុស្ស៊ីទទួលបានពីប្រេងក្នុងការផ្គត់ផ្គង់ប្រតិបត្តិការសង្គ្រាមរបស់ខ្លួន និងដើម្បីរក្សាលំហូរប្រេងទៅកាន់ទីផ្សារពិភពលោកដើម្បីការពារការឡើងថ្លៃ។ ការកំណត់តម្លៃលើការនាំចេញផលិតផលប្រេងរុស្ស៊ី គ្រោងនឹងចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃទី០៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៣ ខាងមុខ។ ចុចទីនេះដើម្បីអានបន្ថែម

Trade Divide Could Cost Global Economy USD1.4 Trillion: IMF Chief Georgieva

Source: Business Standard

The rise of trade barriers against China and other countries over the past year could cost the global economy USD1.4 trillion, on top of the severe damage being done by the war in Ukraine, the head of the International Monetary Fund said. “What I am hoping to see is some reversals in policy blocks towards China and globally,” Kristalina Georgieva told Bloomberg Television. “The world is going to lose 1.5% of GDP just because of division that may split us into two trading blocs. This is USD1.4 trillion.” For Asia, the potential loss could be twice as bad, or more than 3% of GDP, because the region is more integrated into the global value chain, Georgieva said on the sidelines of the APEC’s economic leaders’ gatherings. Click here to read more

WTO Report Shows G20 Trade Restrictions Increasing Amidst Economic Challenges

Source: WTO

In a context of economic uncertainty exacerbated by the COVID-19 pandemic, the war in Ukraine and the food security crisis, G20 economies between mid-May and mid-October 2022 introduced export restrictions at an increased pace, particularly on food and fertilizer, according to the 28th WTO Trade Monitoring Report on G20 trade measures issued in November. WTO Director-General Ngozi Okonjo-Iweala called on G20 countries, and all WTO members, to refrain from adopting new trade-restrictive measures that can further contribute to a worsening of the global economic outlook. “While some trade-restrictive measures have been lifted by G20 countries, the report indicates that the trend has been going in the wrong direction. Export restrictions contribute to shortages, price volatility, and uncertainty. Click here to read more

APEC Finds Consensus on Pacific Free Trade, Ukraine War Fallout

Source: Nikkei Asia

The APEC summit ended on Saturday with leaders from the 21 member economies issuing a consensus statement that addresses the war in Ukraine, an issue that had left the group sharply divided all year. The mere act of issuing a statement had been considered a long shot for the grouping, which includes the U.S., China and Russia. Leaders recognized the Ukraine war's adverse effects on the global economy, namely inflation and slowed growth, food and energy insecurity, supply chain disruptions and financial risks. More indirectly, the group denounced Russia's aggression and called for an end to the war by referring to previous United Nations resolutions. Click here to read more

Brexit: Rishi Sunak Rules Out Deal That Relies on EU Law Alignment

Source: BBC

The UK will not pursue any post-Brexit relationship with the EU "that relies on alignment with EU laws", Prime Minister Rishi Sunak has said. It follows reports that some in government want to move towards a Swiss-style deal, with less trading friction and more migration. Switzerland can trade easily with the bloc, but must follow some EU rules. He also said the UK was free to pursue trade deals with "the world's fastest-growing economies". The Sunday Times reported that senior government figures were considering pursuing a Swiss-style deal. Switzerland is not a member of the EU, but does have a several agreements with the trading bloc, and has access to the single market for most of its industries. Click here to read more

EU Says It Has Serious Concerns about Biden's Inflation Reduction Act

Source: CNBC

The European Union has "serious concerns" about the U.S. Inflation Reduction Act, saying it breaches international trade rules. The sweeping tax, health and climate bill was approved by U.S. lawmakers in August and includes a record USD369 billion in spending on climate and energy policies. The landmark package comprises tax credits for electric cars made in North America and supports U.S. battery supply chains. In essence, the EU is worried about potential new trade barriers on European electric vehicle producers. And they are not the only ones; South Korea, for instance, has also brought up the same concern. Click here to read more

U.S Says G7 Should Soon Unveil Price Cap Level on Russian Oil, Adjust Regularly

Source: Reuters

The G7 nations should soon announce the price cap on Russian oil exports and the coalition will probably adjust the level a few times a year rather than monthly, a senior U.S. Treasury official said. The aim of the unprecedented price cap mechanism is to reduce Russia's petroleum revenues funding its war machine while maintaining flows of its oil to global markets to prevent price spikes. A cap on exports of Russian oil products is slated to begin on 05 February 2023. Click here to read more

សង្ខេបគោលនយោបាយ
ផលប៉ះពាល់នៃវិបត្តិកូវីដ-១៩ និងសង្គ្រាមរុស្ស៊ី-អ៊ុយក្រែន លើថ្លៃជីកសិកម្ម

១. ឯកឧត្តម តាត ពុធសាដារី ទីប្រឹក្សាក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
២. លោកជំទាវ ចម និម្មល រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

សារគន្លឹះ៖

- ជំងឺរាតត្បាតកូវីដ-១៩ បានជះឥទ្ធិពលលើវិស័យជាច្រើនដោយផ្ទាល់ និងដោយប្រយោល ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០២០ មក។ ផលប៉ះពាល់នៃជម្លោះរវាងរុស្ស៊ី-អ៊ុយក្រែន លើភាពអាចរកបាន និងតម្លៃសមរម្យនៃផលិតផលជី បានក្លាយជាបន្ទុកមួយទៀត។
- វិបត្តិខាងលើនេះមិនត្រឹមតែប៉ះពាល់ផលិតផលជី និងថាមពលប៉ុណ្ណោះទេ តែក៏ប៉ះពាល់ដល់ថ្លៃស្បៀងអាហារ ព្រមទាំងឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានផ្សេងទៀតលើផលិតកម្មកសិកម្ម និងសន្តិសុខស្បៀង។ មនុស្សរាប់ពាន់លានដុល្លារជួបភាពងាយរងគ្រោះដោយសារការឡើងថ្លៃអាហារ ថាមពល និងជី។ មនុស្សរាប់លាននាក់បានប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាអសន្តិសុខស្បៀងអាហារដ៏ធ្ងន់ធ្ងរ ហើយផ្នែកខ្លះនៃទ្វីបអាហ្វ្រិកបាននិងកំពុងស្ថិតនៅលើបន្ទាត់នៃភាពអត់ឃ្លានរួចទៅហើយ។
- កសិករខ្នាតតូចកំពុងជួបការលំបាកក្នុងការទប់ទល់នឹងការចំណាយខ្ពស់នៃធាតុចូល ស្របនឹងអត្រាទិន្នផលដំណាំទាប។
- ពាណិជ្ជកម្ម ភស្តុភារកម្ម ផលិតកម្ម និងខ្សែចង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់-តម្រូវការ ត្រូវបានរំខានក្នុងអំឡុងពេលជំងឺរាតត្បាត កូវីដ-១៩ និងជម្លោះដែលកំពុងបន្ត។

ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាប្រឈមខាងលើ តម្រូវឱ្យមានការឆ្លើយតបជាគោលនយោបាយដូចជា៖

ការឆ្លើយតបរយៈពេលខ្លី និងមធ្យម៖

- ធ្វើការវាយតម្លៃយ៉ាងឆាប់រហ័សអំពីជំងឺរាតត្បាតកូវីដ-១៩ និងជម្លោះលើថ្លៃជីនៅតំបន់ជនបទ៖
  - ដើម្បីស្វែងយល់ពីក្រុម/កសិករដែលងាយរងគ្រោះបំផុត ដែលកំពុងប្រឈមនឹងការខ្វះខាតជី។ ដូច្នេះ គម្រោងឧបត្ថម្ភធនជីបណ្ដោះអាសន្នអាចត្រូវបានផ្ដល់អាទិភាពសម្រាប់រដូវខាងមុខ។
  - ដើម្បីប្រមូលទិន្នន័យស្ដីពីគោលនយោបាយពាណិជ្ជកម្មថាមពល និងជី ពីគេហទំព័ររបស់ប្រទេសនាំចេញសំខាន់ៗ ដើម្បីស្វែងយល់ពីសេណារីយ៉ូតម្លៃដែលអាចជួយកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន និងបង្កើតបរិយាកាសអំណោយផលសម្រាប់ជីដែលនាំចូល។
  - ដើម្បីជួយកសិករបង្កើនការប្រើប្រាស់ជីប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព៖ បរិមាណជីដែលបានប្រើប្រាស់ដោយដំណាំនៅពេលផលិត និងប្រមូលផល គឺជាអាទិភាពសំខាន់ ហើយកសិករគួរតែត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យធ្វើពិពិធកម្មប្រភពជីក្នុងមូលដ្ឋាន (ផលិតក្នុងស្រុក)។
  - ការរកឃើញពីការវាយតម្លៃ អាចត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ដើម្បីស្នើជាគម្រោងនៃការរួមបញ្ចូលគ្នារវាងជី សរីរាង្គ និងសារធាតុរ៉ែ ដែលជាការគ្រប់គ្រងភាពមានជីជាតិនៃដីដាំដុះដែលបត់បែនតាមអាកាសធាតុ។

ការឆ្លើយតបរយៈពេលវែង៖

- ការសម្របសម្រួលក្នុងតំបន់ និងការឆ្លើយតបគោលនយោបាយប្រកបដោយសុខដុមរមនា ក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃគម្រោងអនុគ្រោះ គឺចាំបាច់ដើម្បីធានាថាជីអាចឆ្លងកាត់ព្រំដែនដោយរលូន។
- រក្សាវិបុលកម្មពាណិជ្ជកម្ម ដើម្បីធានាបាននូវលទ្ធភាពបន្ត និងលទ្ធភាពនៃជីពីប្រទេសផ្សេងៗ ដូច្នេះធានាបាននូវប្រភពជំនួសនៃជីពីប្រទេសនាំចេញសំខាន់ៗ ជាពិសេសប្រទេសចិន។
- ប្រើប្រាស់មធ្យោបាយចរចាការទូត ដើម្បីដកចេញការរឹតបន្តឹងការនាំចូល និងនាំចេញ គឺជាអាទិភាពទីមួយ ដើម្បីធានាថាជី និងថាមពលអាចបន្តដួញដូរក្នុងបណ្តាញដឹកជញ្ជូន។

១. ទស្សនៈផល

ជំងឺរាតត្បាតកូវីដ-១៩ បានធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោករួចហើយ ហើយបានប៉ះពាល់ដល់វិស័យជាច្រើនដោយផ្ទាល់ និងដោយប្រយោលចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០២០។ ពពកដ៏ខ្មៅងងឹតនៃសង្គ្រាមដែលកំពុងបន្ត គឺគ្មានទីបញ្ចប់នោះទេ។ ស្ថានភាពនេះបានរំកិលចូលទៅក្នុងឥទ្ធិពលដូមីណូ ដែលប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់វិស័យថាមពល ជី និងវិបត្តិអាហារនៅផ្នែកភាគច្រើននៃពិភពលោក។ ខ្សែចង្វាក់ពាណិជ្ជកម្ម ភស្តុភារកម្ម ផលិតកម្ម និងការផ្គត់ផ្គង់ និងតម្រូវការត្រូវបានរំខាន។ សង្គ្រាមអាចកាត់បន្ថយ កំណើនសកលលោក ប្រមាណ ១%។ ការកើនឡើងអតិផរណា បំណុល និងវិសមភាពប្រាក់ចំណូល ធ្វើឱ្យពិភពលោកកាន់តែលំបាកក្នុងការងើបឡើងវិញមិនត្រឹមតែពីជំងឺរាតត្បាត តែពីសង្គ្រាមទៀតផង។ បច្ចុប្បន្ននេះ កំណើនផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបរបស់ពិភពលោកបានធ្លាក់ចុះពី ៥,៥% ក្នុងឆ្នាំ២០២១មកនៅត្រឹម ៤,១%% ក្នុងឆ្នាំ២០២២ និង ៣,២% ក្នុងឆ្នាំ២០២៣ ខណៈដែលអតិផរណារបស់ពិភពលោកកំពុងកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំងនៅរង្វង់ ៩,១% ក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២២។

នៅពេលដែលវិបត្តិអ៊ុយក្រែនបានកើតឡើងស្របពេលនឹងវិបត្តិកូវីដ-១៩ ប្រជាជនប្រហែល ២៨៣ លាននាក់បានប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាអសន្តិសុខស្បៀងយ៉ាងធ្ងន់ធ្ង រនៅក្នុងប្រទេសចំនួន៨១ ហើយប្រជាជនប្រហែល ៤៥ លាននាក់កំពុងស្ថិតនៅបន្ទាត់នៃភាពអត់ឃ្លានរួចហើយ។ យោងតាមសុន្ទរកថារបស់អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីអ៊ុយក្រែននៅថ្ងៃទី០៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២២ សង្គ្រាមនៅអ៊ុយក្រែនបាននាំឱ្យមានការកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំងនៃថ្លៃអាហារ ថាមពល និងជី ដោយសារតែរុស្ស៊ី និងអ៊ុយក្រែនជាអ្នកនាំចូលដ៏សំខាន់។ សង្គ្រាមនេះបានរំខានដល់ខ្សែចង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់-តម្រូវការ និងបង្កើនថ្លៃនៃការដឹកជញ្ជូន ដែលដាក់សម្ពាធកាន់តែខ្លាំងលើប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍។ បន្ថែមពីលើនេះ មនុស្សប្រមាណ ១,២ ពាន់លាននាក់ បានក្លាយជាជនងាយរងគ្រោះខ្លាំង ពីការឡើងថ្លៃអាហារ ថាមពល និងជី នៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ចំនួន ៧៤។

កាតព្វកិច្ចបំណុលកើនឡើងប្រហែល ១៦% នៃប្រាក់ចំណូលពីការនាំចេញរបស់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍។ នៅក្នុងរដ្ឋកំពុងអភិវឌ្ឍដែលជាកោះតូចៗ តួលេខនៃបំណុលមានប្រមាណ ៣៤% ដោយសារតែការកើនឡើងអត្រាការប្រាក់ និងតម្រូវការក្នុងការបង់ប្រាក់សម្រាប់ការនាំចូលដែលមានឡើងថ្លៃ។ នៅតែខែមីនា ឆ្នាំ២០២២ តម្លៃស្រូវសាលីបានកើនឡើងប្រមាណ ២២%, ពោតប្រមាណ២១% និងស្រូវបាឡេ ប្រមាណ៣១% ។ តម្លៃប្រេងចេញពីផលិតកម្ម Brent នៅថ្ងៃទី០១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២២

បានកើនឡើងខ្ពស់ជាង៦០% ដែលកំណើននេះខ្ពស់ជាងពេលដូចគ្នាកាលពីឆ្នាំមុន។ តម្លៃឧស្ម័នធម្មជាតិ និងជីក៏បានកើនឡើងជាងទ្វេដង ក្នុងរយៈពេលដូចគ្នា។

តារាងទី១៖ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា និងអត្រាអតិផរណា

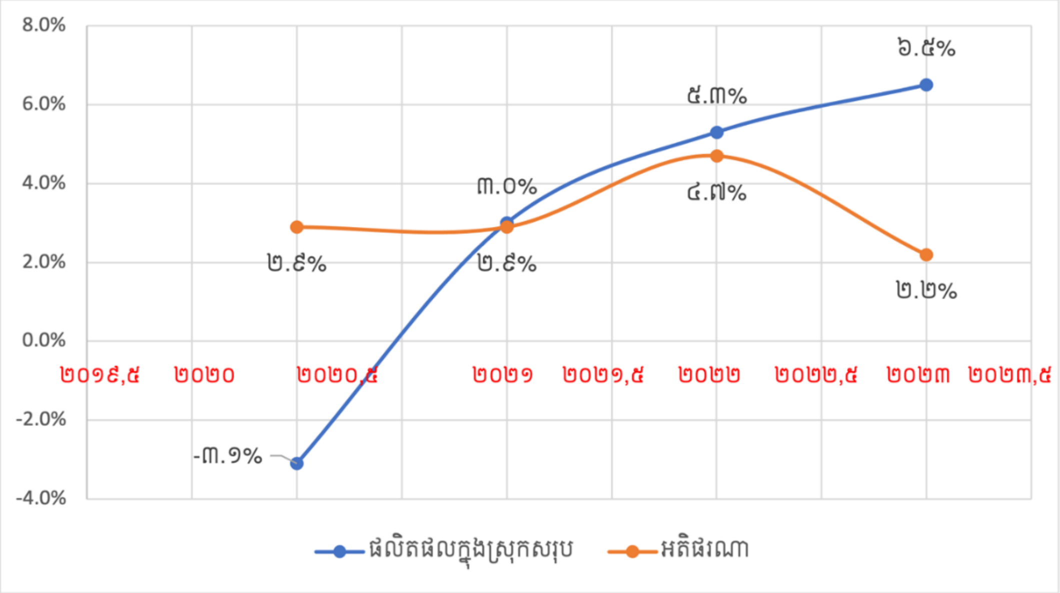

ប្រភព៖ ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ២០២២

តារាងទី២៖ ការចូលរួមចំណែកតាមវិស័យ ដល់កំណើនផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប

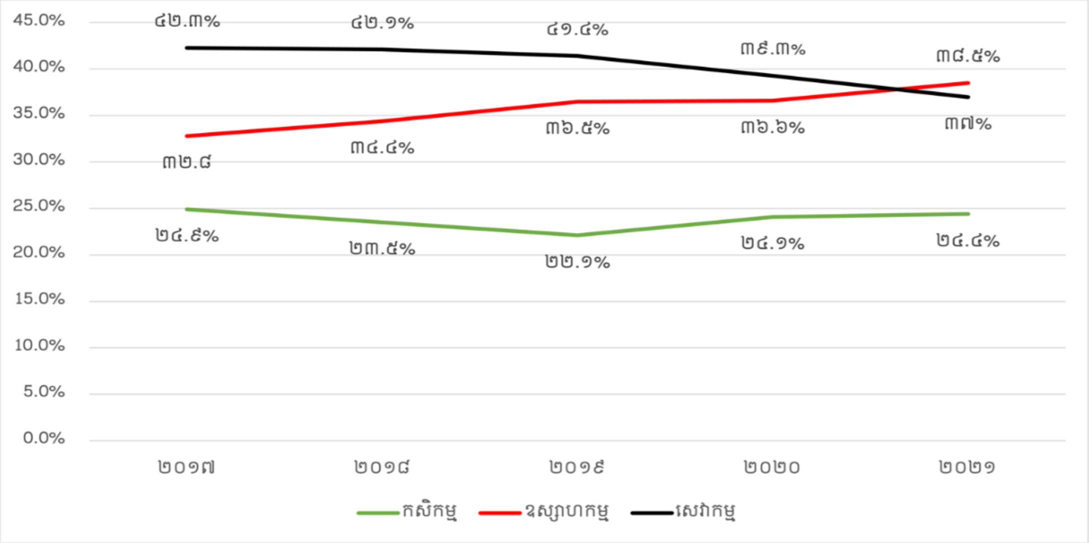

ប្រភព៖ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខប្រម៉ាញ់ និងនេសាទ ២០២២

កំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបានកើនឡើងក្នុងរង្វង់ ៧,៧% ក្នុងមួយឆ្នាំ ក្នុងរយៈពេលជាងពីរទសវត្សរ៍ ពីឆ្នាំ១៩៩៨ ដល់ឆ្នាំ២០១៩។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ជំងឺរាតត្បាតកូវីដ-១៩ បង្ករជាផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានលើកំណើនផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប ដែលបានធ្លាក់ចុះនៅ -៣,១% ក្នុងឆ្នាំ២០២០។ កំណើននេះបានស្ទុះងើបឡើងវិញពី ៣,០% ក្នុងឆ្នាំ២០២១ ដល់៥,៣% ក្នុងឆ្នាំ២០២២ ហើយត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងកើនឡើងដល់ប្រមាណ៦,៥% ក្នុងឆ្នាំ២០២៣។ អតិផរណាអាចធ្លាក់ចុះពី៤,៧%

ក្នុងឆ្នាំ២០២២ មកត្រឹម២,២% ក្នុងឆ្នាំ២០២៣។ កំណើនវិជ្ជមាននេះ បានមកពីការរួមចំណែកពីការយកពន្ធលើផលិតផល ការឧបត្ថម្ភធនតិច សេវាកម្ម ឧស្សាហកម្ម និងកសិកម្ម ជាដើម។

ដោយសារការរួមចំណែកតាមវិស័យដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា វិស័យសេវាកម្មបានធ្លាក់ចុះបន្តិចពី៤២,៣% ក្នុងឆ្នាំ២០១៧ មកប្រមាណ ៣៧% ក្នុងឆ្នាំ២០២១ ខណៈដែលឧស្សាហកម្មបានកើនឡើងបន្តិចម្តងៗពីរង្វង់៣២,៨% ក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ដល់រង្វង់៣៨.៥% ក្នុងឆ្នាំ២០២១។ វិស័យកសិកម្មនៅមានស្ថិរភាពកំណើនក្នុងរង្វង់ ២៤,៩% នៅឆ្នាំ២០១៧ និង ២៤,៤%% នៅឆ្នាំ២០២១ ប៉ុន្តែនិន្នាការនេះបានថយចុះបន្តិចក្នុងឆ្នាំ២០១៩ (តារាងទី១ & ២)។

២. និន្នាការសកលនៃទីផ្សារទំនិញកសិកម្ម

តារាងទី ៣ បានបង្ហាញថា ប្រទេសរុស្សី និងអ៊ុយក្រែនគឺជាអ្នកផលិតដ៏សំខាន់នៃពោត គ្រាប់ពូជ colza ស្រូវបាឡេ ស្រូវសាលី និងប្រេងផ្កាឈូករ័ត្ន និងគ្រាប់ពូជផ្កាឈូករ័ត្ន។ បើគិតពីចំណែកក្នុងទីផ្សារទំនិញកសិកម្ម ប្រទេសអ៊ុយក្រែនមានប្រេងផ្កាឈូករ័ត្ន និងគ្រាប់ពូជផ្កាឈូករ័ត្ន ជាង ៣៦% ដែលខ្ពស់ជាងប្រទេសរុស្សីដែលមានតែ ១៧%។ សម្រាប់ការផលិតពោត ប្រទេសអ៊ុយក្រែមានដល់១៣% នៃទីផ្សារពោតពិភពលោក ខណៈប្រទេសរុស្សីមានត្រឹមតែ ១% ប៉ុណ្ណោះ។ អ្វីដែលគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍គឺថា ប្រទេសទាំងពីរមានចំណែកក្នុងទីផ្សារសកល ប្រហាក់ប្រហែលសម្រាប់ផលិតផលស្រូវបាឡេ ដែលប្រទេសរុស្សីមាន ១២% ហើយប្រទេសអ៊ុយក្រែនមាន១១%។

តារាងទី៣៖ ទំនិញកសិកម្មសម្រាប់ទីផ្សារសកល រវាងប្រទេសរុស្សី និងប្រទេសអ៊ុយក្រែន

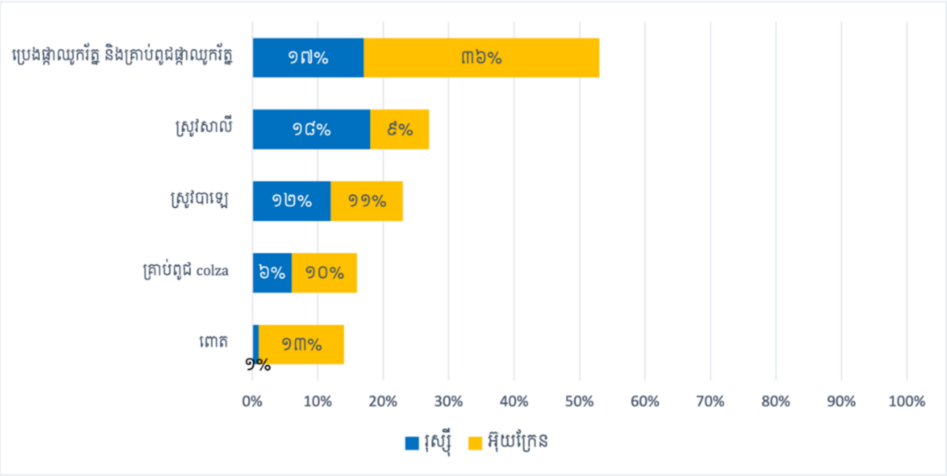

ប្រភព៖ UNCTAD 2022

តារាងទី៤ បានបង្ហាញថា ប្រទេសរុស្សី និងប្រទេសអ៊ុយក្រែននៅតែជាអ្នកនាំចេញដ៏សំខាន់នៃពោត និងស្រូវសាលី។ សម្រាប់ផលិតផលស្រូវសាលី រុស្សីមានចំណែក ១៦% នៃការនាំចេញសកល ខណៈអូស្ត្រាលីមានប្រមាណ ១៣% និងអាម៉េរិកមាន១១% រីឯសហភាពអឺរ៉ុបមានដល់ ១៨%។ សម្រាប់ផលិតផលពោត សហរដ្ឋអាម៉េរិកនៅតែជាអ្នកនាំចេញពោតច្រើនជាងគេដែលមានចំនួនប្រមាណ ៣៣% ខណៈដែលប្រទេសអាហ្សង់ទីនមានប្រមាណ ២២% ប្រទេសប្រេស៊ីលមានប្រមាណ ១៧% និងប្រទេសអ៊ុយក្រែនមានប្រមាណ១៤%។ ចំពោះការនាំចេញស្រូវអង្ករវិញ អូស្ត្រាលីមានចំណែកជាភាគរយខ្ពស់បំផុតរហូតដល់ទៅ ២៦% ខណៈសហភាពអឺរ៉ុបមាន ២២% ប្រទេសអ៊ុយក្រែនមាន ១៧% និងរុស្សីមាន ១៣%។

តារាងទី៤៖ អ្នកនាំចេញសំខាន់ៗនៃស្រូវសាឡី ពោត និងស្រូវបាឡេ ក្នុងឆ្នាំ២០២១/២០២២

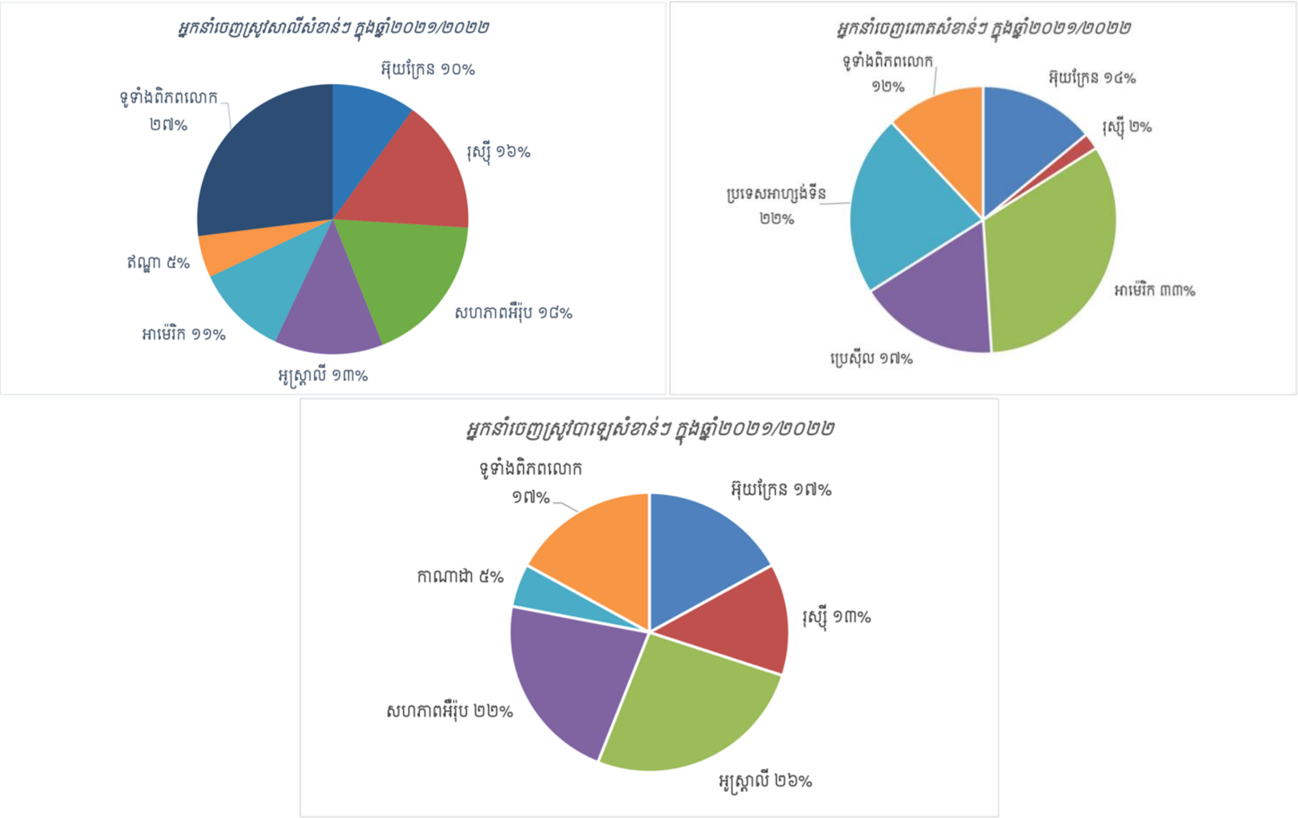

ប្រភព៖ USDA ២០២២

២.១. និន្នាការជីសកល

តារាងទី៥បង្ហាញថា ប្រទេសរុស្ស៊ីក្លាយជាប្រទេសនាំចេញជីអាសូតលំដាប់កំពូលរបស់ពិភពលោក (១៥%) ហើយក៏ជាអ្នកផ្គត់ផ្គង់សារធាតុប៉ូតាស្យូមនាំមុខគេទីពីរ (១៩%) និងជាអ្នកនាំចេញជីផូស្វ័រទីបី (១៤%) លើពិភពលោក។ ប្រទេសចិននៅតែជាចំណែកទីផ្សារទីមួយនៃផូស្វាត (២៥%) និងទីពីរនៃអាសូត (១៣%)។

តារាងទី៥៖ ទីផ្សារសកលនៃជី ក្នុងឆ្នាំ២០១៩

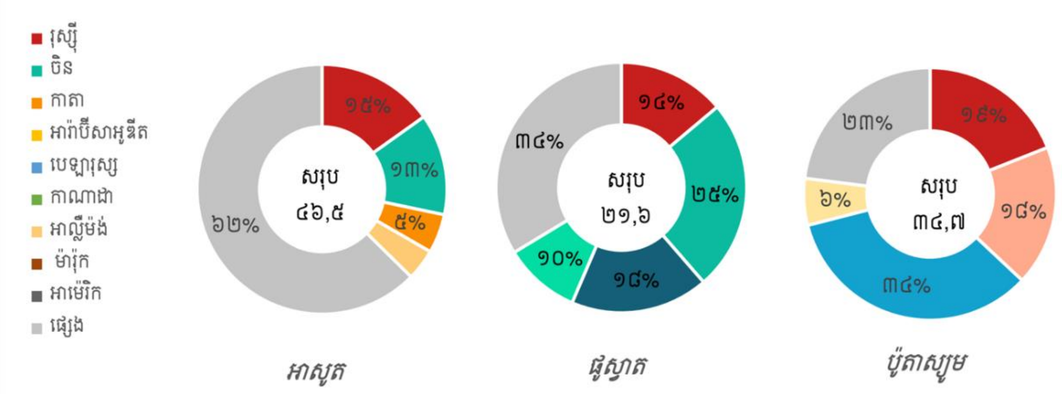

ប្រភព៖ FAOSTAT by Hebebrand and Laborde ២០២២

ប្រទេសដែលប្រើប្រាស់ជីភាគច្រើន គឺរងផលប៉ះពាល់ដោយប្រភេទនៃដំណាំ តម្លៃនៃជី ភាពអាចរកបាន តម្លៃអាចទិញបាន និងអាត្រាប្រើប្រាស់បានតាមសណ្ឋានដី។ បើគិតជាហិកតា ប្រទេសចិនគឺជាប្រទេសដែលប្រើប្រាស់ជីច្រើនជាងគេ ដែលមានប្រហែល ៣៤០ គីឡូក្រាម/មួយហិកតា ខណៈដែលឥណ្ឌាគឺជាប្រទេសប្រើប្រាស់ច្រើនជាងគេទីពីរ ដោយសារតែរដ្ឋាភិបាលឥណ្ឌាបានឧបត្ថម្ភធនយ៉ាងច្រើនដល់កសិកររបស់ខ្លួន។ ដោយឡែក អាម៉េរិកគឺជាប្រទេសដែលប្រើប្រាស់ជីច្រើនជាងគេទីបីដែលមានប្រមាណ ១០% នៃប្រទេសប្រើប្រាស់ជីលើពិភពលោក សម្រាប់ផលិតកម្មគ្រាប់ធញ្ញជាតិ និងប្រេង។ ប្រទេសប្រេស៊ីលកាណាដា និងម៉ិកស៊ិក ពឹងផ្អែកលើជីដែលនាំចូលប្រមាណ ៦០% នៃជីរបស់ពួកគេ ខណៈដែលសហរដ្ឋអាម៉េរិកនាំចូលជិត ២០% នៃជីដែលខ្លួនប្រើប្រាស់។

ក្នុងករណីប្រទេសកម្ពុជា ប្រទេសនេះបាននាំចូលប្រមាណ ២,១ លានតោន (២,១៥៧,២៨៥,០៧ តោន) ក្នុងនោះមានសារធាតុគីមី ១១៨,៦៩៦,៤៥៤ តោន និងជី និងថ្នាំសម្លាប់ស្មៅចំនួន ២,០៣៨,៥៨៨,៦២ តោន។ នៅឆ្នាំ ២០២០ កម្ពុជាក្លាយជាប្រទេសនាំចូលជីធំជាងគេទី ៥៨ លើពិភពលោក (២៣៣ លានដុល្លារអាម៉េរិក) ដែលមានប្រភពចម្បងពីប្រទេសវៀតណាម (១២៩ លានដុល្លារអាម៉េរិក) ថៃ (៨២,៩ លានដុល្លារអាម៉េរិក) ចិន (៩,៥៦ លានដុល្លារអាម៉េរិក) ម៉ាឡេស៊ី (១,៦៥ លានដុល្លារអាម៉េរិក) និងអូម៉ង់ (១,៤៧ លានដុល្លារអាម៉េរិក)។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ មិនទាន់មានព័ត៌មានណាមួយដើម្បីបញ្ជាក់អំពីបរិមាណនៃការប្រើប្រាស់ជីដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយប្រភេទនៃដំណាំ តម្លៃនៃជី ភាពអាចរកបាន តម្លៃអាចទិញបាន និងអាត្រាប្រើប្រាស់បានតាមសណ្ឋានដីនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាឡើយ។

២.២. និន្នាការនៃថាមពល ជី និងតម្លៃអាហារ

ដោយផ្អែកលើការគណនាតាមសេដ្ឋកិច្ច លោក Brunelle បានព្យាករណ៍ថា តម្លៃជីត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងកើនឡើងក្នុងទសវត្សរ៍ខាងមុខនេះ ដោយសារតែភាពតានតឹងក្នុងទីផ្សារថាមពល គោលនយោបាយអាកាសធាតុកាន់តែតឹងរ៉ឹង និងការថយចុះនៃទុនបម្រុងផូស្វ័រ។ ថ្លៃជីត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងកើនឡើងពី +០,៨% ទៅ +៣,៦% ជាមធ្យមចាប់ពីឆ្នាំ២០០៥ ដល់ឆ្នាំ២០៥០។ ទិន្នផលដំណាំធ្លាក់ចុះ ពី ៦% ទៅ១៣% ដោយសារតែការកើនថ្លៃជី និងថាមពល។

បច្ចុប្បន្ននេះ តម្លៃថាមពល ជី និងអាហារកាន់តែខ្ពស់ត្រូវបានជំរុញដោយវិបត្តិកូវីដ១៩ផង និងសង្គ្រាមផង។ តម្រូវការនៃជីបានកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំង ដែលបណ្តាលឱ្យតម្លៃជីកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំងដែរក្នុងអាត្រា +២៣០% ចាប់តាំងពីខែឧសភា ឆ្នាំ២០២០។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានេះ និន្នាការនេះបានបណ្តាលឱ្យតម្លៃដំណាំបានស្ទុះងើបឡើងវិញនៅឆ្នាំ២០២១ ដោយសារតម្លៃដំណាំកើនឡើងនឹងឈានទៅជំរុញតម្រូវការនៃផលិតផលជី។ នៅពេលដែលជីកើនឡើង មានការព្រួយបារម្ភកាន់តែខ្លាំងឡើងលើភាពអាចរកបាន និងតម្លៃដែលអាចទិញបាននៃជីនៅជុំវិញពិភពលោក។ បើគិតពីផ្នែកផ្គត់ផ្គង់វិញ ការកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំងនៃតម្លៃឧស្ម័នធម្មជាតិដែលប្រើជាចំណី និងប្រភពថាមពលក្នុងការផលិតអាម៉ូញាក់ (ជី N) ដែលមានចំនួនពី៧០% ទៅ៨០% នៃថ្លៃដើមផលិតកម្មអាម៉ូញាក់ បានកាត់បន្ថយសមត្ថភាពផលិតអាម៉ូញាក់ និងអ៊ុយរ៉េ ប្រមាណ ៥៥%។ ការចំណាយខ្ពស់នៃធ្យូងថ្មនៅក្នុងប្រទេសចិន ដែលជាសាធាតុចម្បងក្នុងការផលិតអាម៉ូញាក់ រួមជាមួយនឹងសមត្ថភាពផលិតទាប បានរួមចំណែកកាត់បន្ថយផលិតកម្ម ដែលនាំឱ្យតម្លៃជីសកលកាន់តែឡើងខ្ពស់។

វិបត្តិកូវីដ-១៩នៅក្នុងខ្សែចង្វាក់តម្លៃសកល បានរំខានដល់វដ្តនៃផលិតកម្ម និងការដឹកជញ្ជូនជី ព្រមទាំងធាតុចូលរបស់វា។ ទីបំផុត ជម្លោះរុស្ស៊ី-អ៊ុយក្រែន រួមជាមួយនឹងការដាក់ទណ្ឌកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងការរំខាននៅក្នុងផ្លូវពាណិជ្ជកម្មសមុទ្រខ្មៅ បានដាក់សម្ពាធបន្ថែមទៀតលើតម្លៃពាណិជ្ជកម្ម និងភាពមិនច្បាស់លាស់អំពីការនាំចេញរបស់ប្រទេសរុស្ស៊ី និងបេឡារុស្ស និងកិច្ចព្រម

ព្រៀងពាណិជ្ជកម្មជីអន្តរជាតិ។ កត្តានេះបានបង្កើនក្ដីបារម្ភបន្ថែមទៀត ដល់វិបត្តិសន្តិសុខស្បៀង និងតម្លៃស្បៀង ដោយសារតែអត្រាទាបនៃផលចំណេញពីកសិផលក្រោយការប្រមូលផល។

៣.ការរឹតត្បិតការនាំចេញជាសកលនៃផលិតផលជី

បញ្ហានៃកំណើនថ្លៃនៃជីនេះបានបង្ខំរដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសនីមួយៗឱ្យបង្កើនការរឹតបន្តឹងអាហារ និងជី ដែលជាការឆ្លើយតបជាទម្លាប់របស់ពួកគេចំពោះវិបត្តិទាំងនេះ។ រដ្ឋាភិបាលមួយចំនួនចាំបាច់ត្រូវមានព័ត៌មានអំពីគោលនយោបាយពាណិជ្ជកម្មស្បៀងអាហារ ដើម្បីទប់ស្កាត់ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន និងបង្កើតបរិយាកាសនៃការគាំទ្រ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ។ ជាឧទាហរណ៍ តារាងទី ៦ បង្ហាញថា ប្រទេសចំនួន ៦ បានដាក់ការរឹតត្បិតរបស់ពួកគេតាំងពីឆ្នាំ២០២១។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ពួកគេនឹងលុបចោលទណ្ឌកម្មរបស់ពួកគេនៅចុងឆ្នាំ២០២២ ជាពិសេសគឺប្រទេសរុស្ស៊ី និងអ៊ុយក្រែន។

តារាងទី៦៖ បញ្ជីនៃការរឹតត្បិតការនាំចេញជីក្នុងកំឡុងវិបត្តិសង្គ្រាមនៅអ៊ុយក្រែន (២០២២)

ស្ថានភាពគោលនយោបាយ	ប្រភេទ	ប្រទេស	ផលិតផល	ថ្ងៃដាក់វិធានការ	ថ្ងៃបញ្ចប់វិធានការ	ចំណែកនៃការនាំចេញសកលនៃនីដ្រូហ្សែនដែលត្រូវបានប៉ះពាល់	ចំណែកនៃការនាំចេញសកលនៃប៉ូតាសដែលត្រូវបានប៉ះពាល់	ចំណែកនៃការនាំចេញសកលនៃផូស្វាតដែលត្រូវបានប៉ះពាល់
លែងអនុវត្ត	បំរាមដាក់ស្តែង	កូរ៉េខាងត្បូង	ជីអ៊ុយរ៉េ	១១/១១/២០២១	០៣/៣១/២០២២	០០,៣%	០,០%	០,០%
		អ៊ុយក្រែន	ជីនីដ្រូហ្សែន (inc. compound)	០៣/១២/២០២២	០៧/០១/២០២	០,៩%	០,២%	០,០%
នៅអនុវត្ត	បំរាម់ដាក់ស្តែង	ចិន	ថ្មផូស្វាត	០៩/២៨/២០២២	១២/៣១/២០២២	០,០%	0.0%	០,៦%
		គីជីស្ថាន	ជីសុទ្ធ	០២/២៦/២០២២	០៨/២៦/២០២២	០០,០%	០,០%	០,០%
		រុស្ស៊ី	ជី	០២/០២/២០២២	០៨/៣១/២០២២	១០,១%	១៨,៧%	៨,៦%
	អាជ្ញាប័ណ្ណនាំចេញ	ចិន	ជី	០៩/២៤/២០២១	12/31/2022	១០,៦%	១,២%	១១,៤%
		រុស្ស៊ី	ជីនីដ្រូហ្សែន (inc. compound)	១១/០៣/២០២១	១២/៣១/២០២២	១០,១%	២,៨%	៨,៥%
	ពន្ធនាំចេញ	វៀតណាម	ជីសុទ្ធ	០៥/០៦/២០២២	១២/៣១/២០២២	០,២%	០,២%	០,៣%

ប្រភព៖ Laborde ២០២២

៤. ផលប៉ះពាល់នៃតម្លៃជីលើប្រទេសកម្ពុជា

ការកើនឡើងនៃតម្លៃជីបានធ្វើឱ្យអ្នកផលិតដំណាំកម្ពុជាមានការលំបាកខ្លាំង ដោយសារប្រទេសនេះជាអ្នកនាំចូលជីកសិកម្ម ថ្នាំសំលាប់ស្មៅ និងសារធាតុគីមី ហើយពឹងផ្អែកខ្លាំងលើទីផ្សារជីអន្តរជាតិ។ ជាធម្មតា កសិករប្រើប្រាស់ជី និងសារធាតុគីមីដែលនាំចូលពីប្រទេសផ្សេងៗ ជាពិសេសពីប្រទេសចិន ថៃ និងវៀតណាម។ កង្វះខាតជីជាសាកល ឧបសគ្គខាងកស្តុការ និងការរឹតត្បិតនៃការនាំចេញ នឹងធ្វើឱ្យជីឡើងថ្លៃ ដែលឡជះឥទ្ធិពលដល់ផលិតកម្មដំណាំជាមួយនឹងអត្រាទិន្នផលដំណាំទាប។ អតិផរណានៃតម្លៃថាមពលក៏បានឡើងដល់ ៤.៧% ហើយរំពឹងថានឹងកើនឡើងនៅឆ្នាំ២០២២។ បញ្ហានេះបណ្តាលឱ្យមានការចំណាយខ្ពស់នៃធាតុចូលកសិកម្មសម្រាប់ផលិតកម្ម។ កសិករកំពុងតស៊ូក្នុងការចំណាយថ្លៃដើមខ្ពស់នៃធាតុចូល និងប្រឈមមុខនឹងឧបសគ្គធំៗក្នុងការផ្គត់ផ្គង់ ។

ជាចុងក្រោយ ការកើនឡើងតម្លៃម្ហូបអាហារនឹងប៉ះពាល់ដល់ជនក្រីក្រដោយផ្ទាល់ក្នុងនាមជាអ្នកផលិត និងអ្នកប្រើប្រាស់ និងដោយប្រយោលតាមរយៈផលប៉ះពាល់លើប្រាក់ចំណូល និងទិន្នផលដំណាំទាប។ នៅពេលដែលតម្លៃស្បៀងកើនឡើង អ្នកក្រីក្រនៅជនបទទំនងជាកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់អាហាររបស់ពួកគេ ចំពេលមានការរាតត្បាតនៃជំងឺកូវីដ-១៩។ ជាងនេះទៅទៀត ការចំណាយលើថាមពលខ្ពស់ និងកង្វះវត្ថុធាតុដើមធ្វើឱ្យផលិតកម្មក្នុងស្រុកធ្លាក់ចុះ ដោយសារកសិករមួយចំនួនអាចបោះបង់ការផលិតវដ្តរដូវសម្រាប់រដូវដាំដុះឆ្នាំក្រោយ ដោយសារតម្លៃធាតុចូលកើនឡើង ភាគច្រើនជាជី និងសារធាតុគីមីកសិកម្ម។

៥. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍

វិបត្តិកូវីដ-១៩ នៅទូទាំងពិភពលោក និងវិបត្តិរុស្ស៊ី-អ៊ុយក្រែន ធ្វើឱ្យមនុស្សរាប់ពាន់លាននាក់ងាយរងគ្រោះដោយសារការឡើងថ្លៃអាហារ ថាមពល និងជី។ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា កសិករខ្នាតតូចកំពុងជួបការលំបាកក្នុងការទប់ទល់នឹងការចំណាយខ្ពស់នៃធាតុចូល និងថាមពល ជាមួយនឹងអត្រាទិន្នផលដំណាំទាប និងតម្លៃទាប។ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហា ការឆ្លើយតបគោលនយោបាយជាបន្តបន្ទាប់គឺត្រូវបានទាមទារ៖

ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាប្រឈមខាងលើ តម្រូវឱ្យមានការឆ្លើយតបជាគោលនយោបាយដូចជា៖

ការឆ្លើយតបរយៈពេលខ្លី និងមធ្យម៖

- ធ្វើការវាយតម្លៃយ៉ាងឆាប់រហ័សអំពីជំងឺរាតត្បាតកូវីដ-១៩ និងជម្លោះលើថ្លៃជីនៅតំបន់ជនបទ៖
    - ដើម្បីស្វែងយល់ពីក្រុម/កសិករដែលងាយរងគ្រោះបំផុត ដែលកំពុងប្រឈមនឹងការខ្វះខាតជី។ ដូច្នេះ គម្រោងឧបត្ថម្ភធនជីបណ្តោះអាសន្នអាចត្រូវបានផ្តល់អាទិភាពសម្រាប់រដូវខាងមុខ។
    - ដើម្បីប្រមូលទិន្នន័យស្តីពីគោលនយោបាយពាណិជ្ជកម្មថាមពល និងជី ពីគេហទំព័ររបស់ប្រទេសនាំចេញសំខាន់ៗ ដើម្បីស្វែងយល់ពីសេណារីយ៉ូតម្លៃដែលអាចជួយកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន និងបង្កើតបរិយាកាសអំណោយផលសម្រាប់ជីដែលនាំចូល។

- ដើម្បីជួយកសិករបង្កើនការប្រើប្រាស់ដីប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព៖ បរិមាណដីដែលបានប្រើប្រាស់ដោយដំណាំនៅពេលផលិត និងប្រមូលផល គឺជាអាទិភាពសំខាន់ ហើយកសិករគួរតែត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យធ្វើពិពិធកម្មប្រភពដីក្នុងមូលដ្ឋាន (ផលិតក្នុងស្រុក)។
- ការរកឃើញសំខាន់ៗពីការវាយតម្លៃ អាចត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ដើម្បីស្នើជាគម្រោងនៃការរួមបញ្ចូលគ្នារវាងជីសរីរាង្គ និងសារធាតុរ៉ែ ដែលជាការគ្រប់គ្រងភាពមានជីជាតិនៃដីដាំដុះដែលបត់បែនតាមអាកាសធាតុ។

ការឆ្លើយតបរយៈពេលវែង៖

- ការសម្របសម្រួលក្នុងតំបន់ និងការឆ្លើយតបគោលនយោបាយប្រកបដោយសុខដុមរមនា ក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃគម្រោងអនុគ្រោះ គឺចាំបាច់ដើម្បីធានាថាជីអាចឆ្លងកាត់ព្រំដែនដោយរលូន។
- រក្សាវិហរពាណិជ្ជកម្ម ដើម្បីធានាបាននូវលទ្ធភាពបន្ត និងលទ្ធភាពនៃជីពីប្រទេសផ្សេងៗ ដូច្នេះធានាបាននូវប្រភពជំនួសនៃជីពីប្រទេសនាំចេញសំខាន់ៗ ជាពិសេសប្រទេសចិន។
- ប្រើប្រាស់មធ្យោបាយចរចាការទូត ដើម្បីដកចេញការរឹតបន្តឹងការនាំចូល និងនាំចេញ គឺជាអាទិភាពទីមួយ ដើម្បីធានាថា ជី និងថាមពលអាចបន្តជួញដូរក្នុងបណ្តាញដឹកជញ្ជូន។

Policy At Glance

Impact of the COVID-19 and Russia-Ukraine Conflict on Fertilizer Prices

*Tat Puthsodary**

*Cham Nimul***

**Advisor to the Ministry of Commerce*

*** Secretary of State, Ministry of Commerce*

Key message

- COVID-19 pandemic has affected multi sectors directly and indirectly since 2020. The impact of Russia-Ukraine conflict on fertilizer availability and affordability is another burden.
- The crises have resulted in not only fertilizer, energy and but also food prices and have major effects on agriculture prodution and food security. Billions of people are vulnerable to spiking food, energy and fertilizer prices. Millions of people have faced a critical food insecurity and some parts of Africa are already on the edge of starvation.
- Smallholder farmers are struggling to cope with higher costs of inputs with the lower rate of crop yields.
- Trade, logistics, production, and supply-and-demand chains have been disrupted during the COVID-19 pandemic and the ongoing conflict.

In response to the challenges, a series of policy responses are required:

Short-and-medium term responses:

- Conduct a rapid assessment of the COVID-19 pandemic and dispute on fertilizer prices in rural areas:
  - To understand the most vulerable groups/farmers who are facing fertilizer shortages. Thus, a temporary fertilizer subsidy scheme may be prioritized for the upcoming seasons;
  - To collect data on energy and fertilizer trade policies from key exporting countries' websites in order to understand price scenarios that may help to mitigate adverse effects and create enabling environment for imported fertilizers.
  - To help farmers increase fertilizers use efficiently: the amount fertilizers applied taken up by crops at production and harvest is a key priority and farmers should be encouraged to locally diversify fertilizer sources (locally produced).
  - Key findings from the assessment may be used to propose a scheme of combining organic and mineral fertilizers as a climate-smart integrated soil fertility management.

Long-term responses:

- Regional coordination and harmonized policy responses in terms of subidy schemes are needed to ensure that fertilizers can smoothly cross borders.
- Maintain a trade flow to ensure continuing availibility and affordability of fertizers from different countries, thus securing alternative sources of fertilizers from main exporting countries, particularly China.
- A diplomatic negotiation way to remove import and export restrictions is the first priority, ensuring that fertilizer and energy can continue to be traded in logistical channels.

1. Rationale

The COVID-19 pandemic has already jeopardized the global economic growth and impacted multi sectors directly and indirectly since 2020. The murky cloud of the ongoing war is going nowhere to end. It spirals into a drastic domino effect on global energy, fertilizer and food crises in most part of the world. Trade, logistics, production, and supply-and-demand chains have been disrupted. The war could cut 1% off global growth (Reuters 2022). A growing Inflation, debt and income inequality make the world more difficult to recover from not only the pandemic but also the war. Currently, the global GDP growth has declined from

5.5% in 2021 to 4.1% in 2022 and 3.2% in 2023 (World Bank 2022a) while the world's inflation is climbing sharply at 9.1% in June 2022 (CNBC 2022).

Once the Ukraine crisis has coincided with the COVID-19, around 283 million people have faced severe food insecurity in 81 countries and 45 million are already on the edge of starvation (World Food Program 2022). According to the Secretary-General's Remarks at the UN Security Council Meeting on Ukraine on 05 April 2022, the Ukraine's war has led to massive increases in the prices of food, energy and fertilizers, because Russia and Ukraine are main importers. It has disrupted supply-and-demand chains, and increased the cost of transportation, putting even more pressure on the developing world. Additionally, 1.2 billion people are particularly vulnerable to spiking food, energy and fertilizer costs in 74 developing countries (UNCTAD 2022a).

Debt obligations increase around 16% of developing countries' export earnings. In small island developing states, the figure of debt is at 34% because of increased interest rates and the need to pay for expensive imports. In March 2022 alone, wheat prices have increased by 22%, maize by 21% and barley by 31%. Brent oil prices on 1 April 2022 increased more than 60% higher than at the same time last year. Natural gas and fertilizer prices more than doubled over the same period (UNCTAD 2022b).

Figure 1: Cambodia's GDP economic growth versus inflation rate

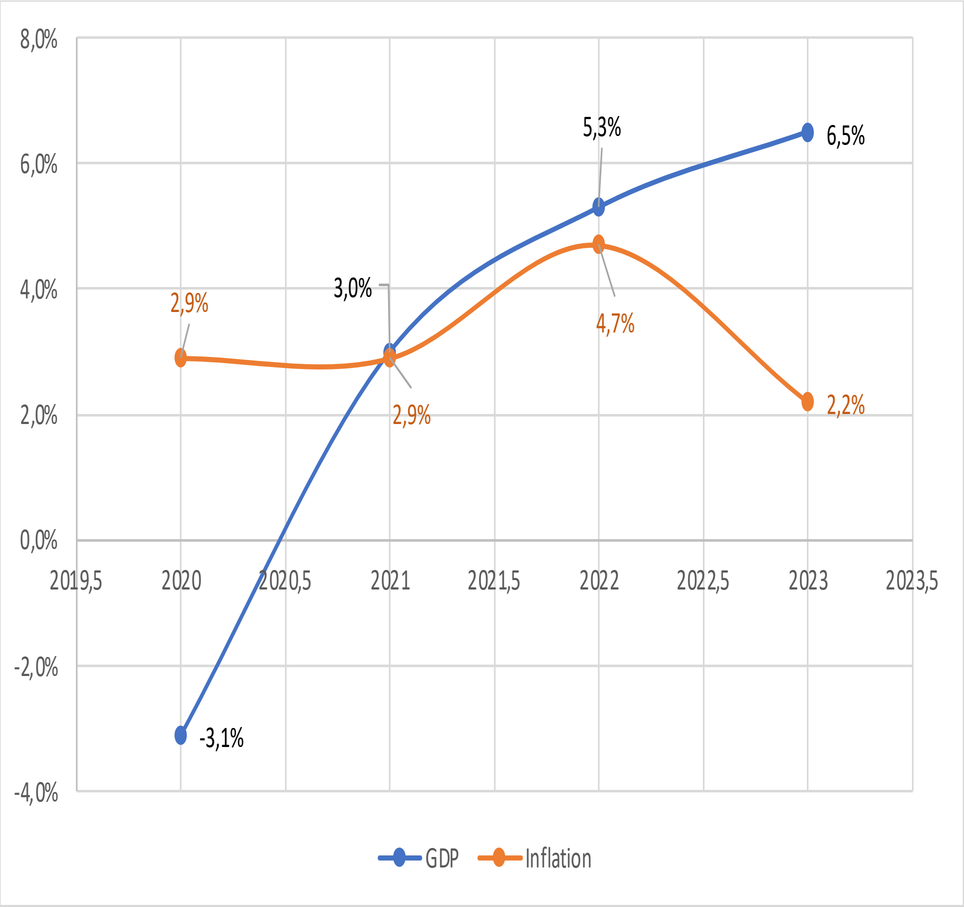

Source: ADB 2022

Figure 2: Sectoral contributions to the GDP growth

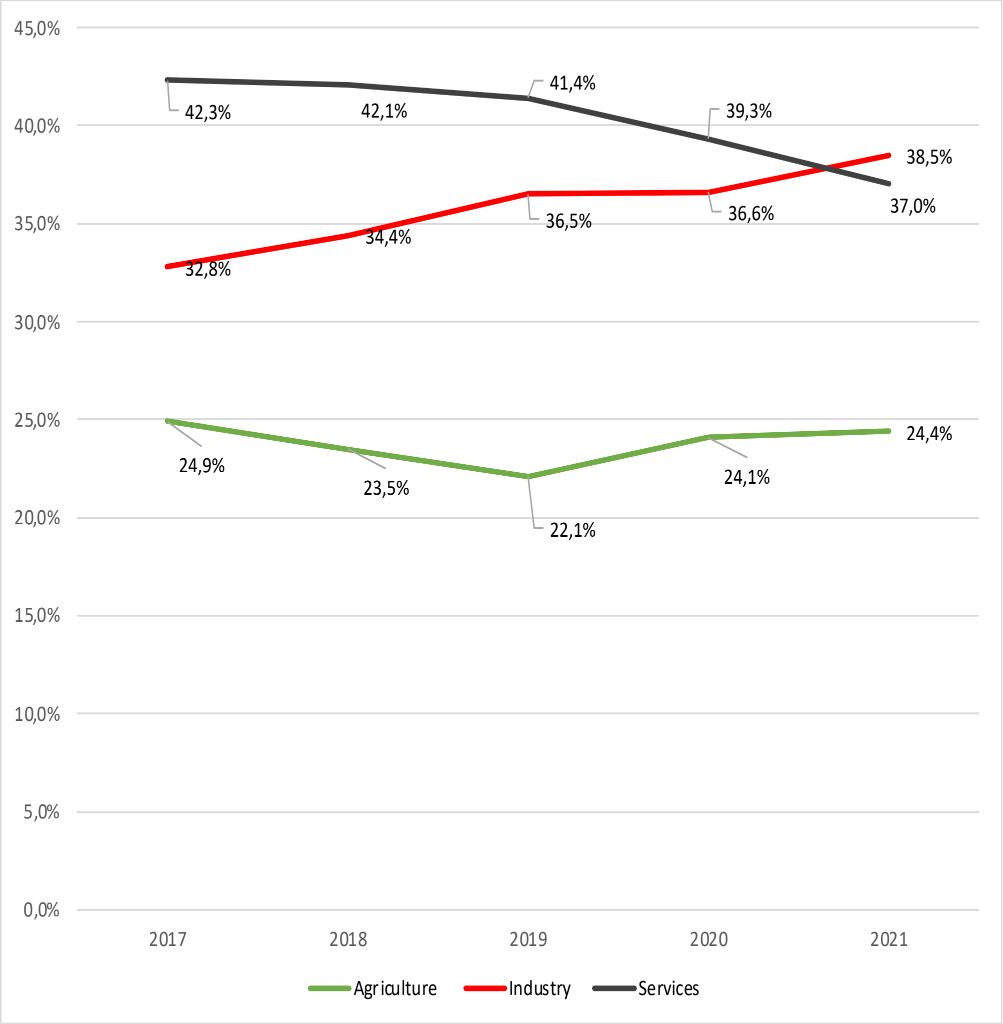

Source: MAFF 2022

Cambodia's the economic growth increased around 7.7 percent per annum for over two decades from 1998 to 2019 (World Bank 2022b). However, the COVID-19 pandemic had a negative impact on the GDP growth which dropped at -3.1% in 2020. It rebounded from 3.0% in 2021 to 5.3% in 2022 and is expected to climb at 6.5% in 2023. The inflation dropped from 4.7% in 2022 to 2.2% in 2023. The positive growth results from the contributions from taxes on products less subsidies, services, industry and agriculture (ADB 2022). Given the sectoral contribution to the GDP economic growth, the service sector has slightly dropped from 42.3% in 2017 to 37% in 2021 while the industry has slowly increased from around 32.8% in 2017 to 38.5% in 2021. The agriculture sector has been stable at 24.9% in 2017 and 24.4% in 2021 but the trend slightly decreased in 2019 (MAFF 2022) (Figure 1 & 2).

2. Global trends of agricultural commodity markets

Figure 3 depicts that Russian and Ukraine are the main producers of maize, colza seeds, barley, wheat and sunflower oil and seeds. From agricultural commodity markets, Ukraine shares a higher percentage (36%) than Russia (17%) of sunflower oil and seeds. For maize production, Ukraine reaches up 13% of global maize markets while Russia shares only 1%. Interestingly, both countries share a similar global market on barley product at 12% (Russia) and 11% (Ukraine) respectively (UNCTAD, 2022a).

Figure 3: Global Agricultural Commodity Markets between Russia and Ukraine

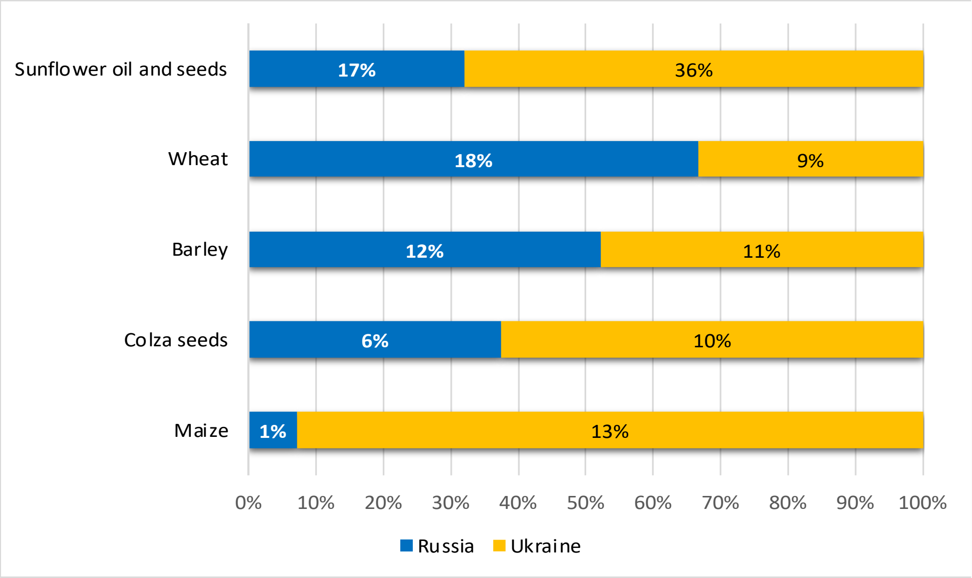

Source: (UNCTAD 2022a)

Figure 4 indicates that Russia and Ukraine remain key exporters of wheat corn and barley. For wheat produce, Russia shares 16% of global exports while Australia represents at 13% and the U.S. stands at 11%, whereas, the EU reaches up to 18% respectively. Given the maize, the U.S. remains the largest corn exporters, accounting for 33% followed by Argentina (22%), Brazil (17%) and Ukraine (14%). As far as barley exports are concerned, Australia represents the highest percentage, reaching up to 26%, followed by the EU (22%), Ukraine (17%) and Russia (13%) (USDA 2022).

Figure 4: Main global exporters of wheat, corn and barley in 2021/22

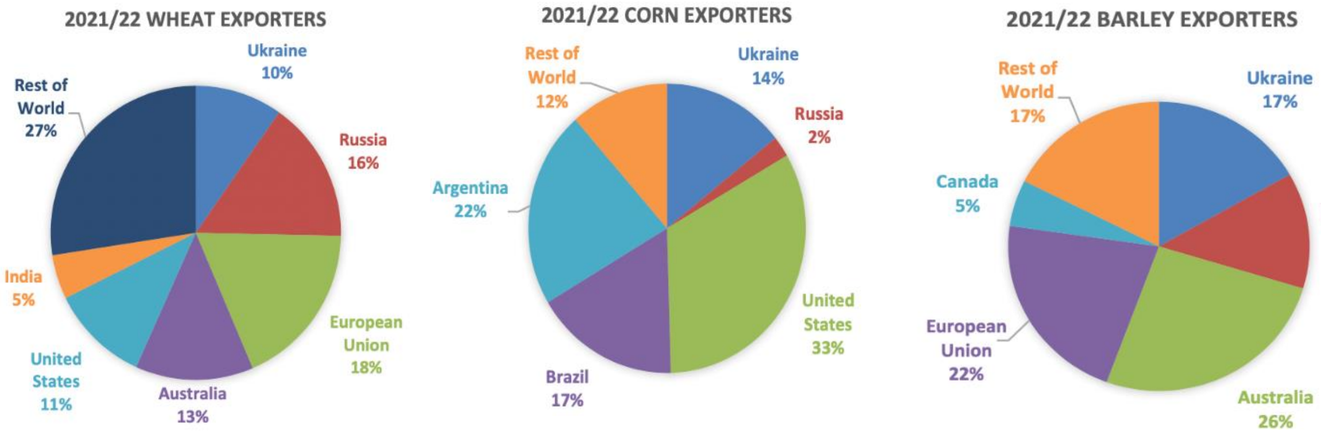

Source: USDA 2022

2.1 Global fertilizer trends

Figure 5 shows that Russia becomes the world's top exporter of nitrogenous fertilizer (15%), the second leading supplier of potassic ones (19%) and the third rank of phosphorous fertilizer exporter (14%). China still remains the first market share of phosphate (25%) and the second place of nitrogen (13%) (FAO 2022).

Figure 5: Global markets of fertilizers in 2019

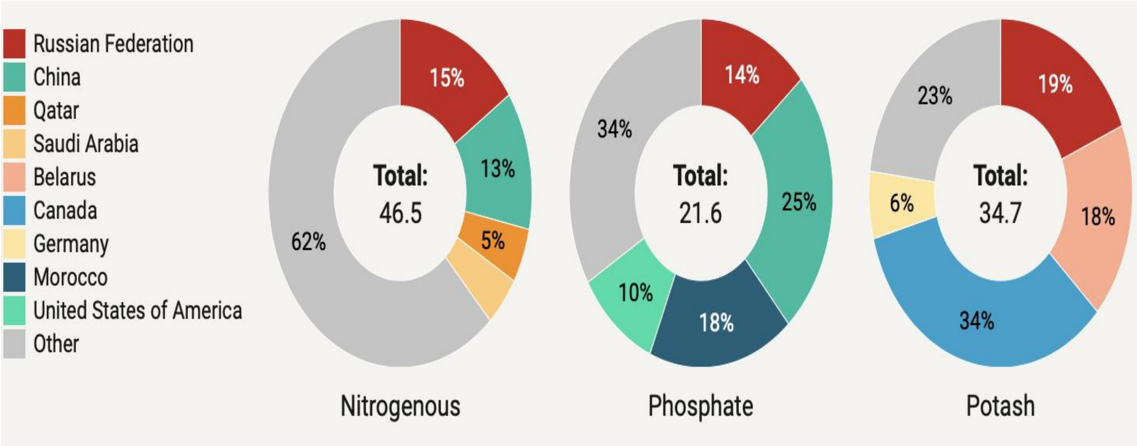

Source: FAOSTAT by Hebebrand and Laborde 2022

The countries who use most fertilizers are affected by the type of crop, fertilizer price, availability, affordability and adoption rate. China is the largest consumer of fertilizer on a per hectare basis at around 340kg per hectare while India is the second largest user because the India's government heavily subsidized its fertilizers for its farmers. Finally, America is the third consumer at around 10% of global fertilizer user for grains and oilseed production. Brazil, Canada and Mexico rely on imported fertilizers approximately 60% of their fertilizer while the U.S. imports nearly 20% of all its fertilizer (USDA 2022).

In case of Cambodia, the country has imported approximately 2.1 million tonnes (2,157,285.07 tonnes), including 118,696.454 tonne of chemicals and 2,038,588.62 tonees of fertilisers and herbicides (MAFF 2022). In 2020, Cambodia becomes the 58th largest importer of fertilizers in the world (USD233M), primarily from Vietnam (USD129M), Thailand (USD82.9M), China (USD 9.56M), Malaysia (USD1.65M) and Oman (USD1.47M) (OEC 2021). However, there is lack of data information on the amount of fertilizer use that is affected by the type of crops, fertilizer price, availability, affordability and adoption rate in Cambodia.

2.2 Trends of energy, fertilizer and food prices

Based on econometric calculation, Brunelle (et al. 2015) predicts that fertilizer price is expected to soar in the upcoming decades because of tensions on energy markets, increasingly strict climate policies and the depletion of phosphorous reserves. It is expected to rise from +0.8% to +3.6% on average from 2005 to 2050. The crop yields are eventually dropped by 6%-13% because of higher price of fertilizers and energy.

Currently, higher energy, fertilizer and food prices have been fueled by both the virus and the war. A pent-up demand of fertilizer causes to rise fertilizer prices sharply at + 230% since May 2020. At the same time, the crop price rebounded in 2021 resulted from this trend, since the higher crop prices are mostly likely to boost fertilizer demand. Once fertilizer spikes, there is a growing concern over availability and affordability of fertilizer around the globe. On the supply side, the sharp increase in the prices of natural gas used as both feedstock and energy sources in production of ammonia (N fertilizer) which accounted for 70%-80% of ammonia production costs decreased the production capacity of ammonia and urea by 55%. Higher costs of coal in China, the main feedstock for ammonia production, along with lower production capacity have contributed to reduce production, leading to high prices of global fertilizers (International Food Policy Research Institute 2022).

The COVID-19 crisis in global value chains has disrupted the production cycle and logistical transportation of fertilizer as well as its inputs. Finally, the Ukraine dispute along with economic embargoes and the disruption in the Black Sea trading routes have put more pressure on trade costs and uncertainty about Russian and Belarus exports and international fertilizer trade agreements (Hebebrand and Laborde 2022).

The factors have raised more concerns over impacts on food security and food prices because of lower rate of return from post-harvest agricultural products.

3. Global export restriction on fertilizers

The issue has forced transnational governments to boost food and fertilizer restrictions as their common responses to the crises. Some governments need to have information on food trade policies to curb adverse effects and create enabling environments of support and cooperation (Laborde and Mamun 2022). For instance, Figure 6 demonstrates that six countries have imposed their restrictions since 2021. However, they will remove their sanctions by the end of 2022, especially Russia and Ukraine.

Figure 6: List of export restriction on fertilizers during the Ukraine crisis (2022)

Policy status	Category	Country Label	Products	Day of Starting date	Day of End Date	Share of global exports of Nitrogenous impacted	Share of global exports of Potash impacted	Share of global exports of Phosphates impacted
Inactive	Actual Ban	Korea, South	Fertilizers. Urea	11/11/2021	03/31/2022	0.3%	0.0%	0.0%
		Ukraine	Nitrogenous fertilizers (inc. compound)	03/12/2022	07/01/2022	0.9%	0.2%	0.0%
Active	Actual Ban	China	Phosphate rock	09/28/2021	12/31/2022	0.0%	0.0%	0.6%
		Kyrgyzstan	Mineral fertilizers	02/26/2022	08/26/2022	0.0%	0.0%	0.0%
		Russia	Fertilizer	02/02/2022	08/31/2022	10.1%	18.7%	8.6%
	Export Licensing	China	Fertilizers	09/24/2021	12/31/2022	10.6%	1.2%	11.4%
		Russia	Nitrogenous fertilizers (inc. compound)	11/03/2021	12/31/2022	10.1%	2.8%	8.5%
	Export Taxes	Viet Nam	Mineral fertilizers	05/06/2022	12/31/2022	0.2%	0.2%	0.3%

Source: Laborde 2022

4. Implications of fertilizer price for Cambodia

The rise of fertilizer price has strained Cambodian crop producers since the country is a net importer of agricultural fertilizers, herbicides and chemicals and highly dependent on international fertilizer markets. Farmers normally use imported fertilizers and chemicals from different countries, particularly from China, Thailand and Vietnam (Department of Agricultural Legislation, 2021). The global shortage of fertilizer, logistic constraints and export restrictions are likely to increase fertilizer prices and will have mostly impact on crop production with the low rate of crop yields. The inflation of energy prices has also reached to 4.7% and expected to increase in 2022. This issue results in higher costs of agricultural inputs for productions. Farmers are struggling to pay higher costs of inputs and facing potential supply barriers (ADB 2022).

Finally, rising food prices will affect the poor directly as producers and consumers, and indirectly, through the impact on their incomes and low crop yields. Once rising food prices make the rural poor to be likely to reduce their food consumption amid the COVID-19 pandemic (Khmer Times 2022). Moreover, higher energy costs and a lack of raw materials decreases a domestic production because some farmers may give up their routine crop cycle production for the next year's planting season due to the spiking prices of inputs, mainly fertilizer and agricultural chemicals.

5. Conclusion and recommendations

The global COVID-19 and Russia-Ukraine crises make billions of people vulnerable to spiking food, energy and fertilizer prices. In Cambodia, smallholder farmers are struggling to cope with higher costs of inputs and energy with the lower rate of crop yields and lowers prices. In response to the issues, a series of policy responses are required:

Short-and-medium term responses:

- Conduct a rapid assessment of the COVID-19 pandemic and dispute on fertilizer prices in rural areas:
  - To understand the most vulerable groups/farmers who are facing fertilizer shortages. Thus, a temporary fertilizer subsidy scheme may be prioritized for the upcoming seasons;
  - To collect data on energy and fertilizer trade policies from key exporting countries' websites in order to understand price scenarios that may help to mitigate adverse effects and create enabling environment for imported fertilizers.
  - To help farmers increase fertilizers use efficiently: the amount fertilizers applied taken up by crops at production and harvest is a key priority and farmers should be encouraged to locally diversify fertilizer sources (locally produced).
  - Key findings from the assessment may be used to propose a scheme of combining organic and mineral fertilizers as a climate-smart integrated soil fertility management.

Long-term responses:

- Regional coordination and harmonized policy responses in terms of subidy schemes are needed to ensure that fertilizers can smoothly cross borders.
- Maintain a trade flow to ensure continuing availibility and affordability of fertizers from different countries, thus securing alternative sources of fertilizers from main exporting countries, particularly China.
- A diplomatic negotiation way to remove import and export restrictions is the first priority, ensuring that fertilizer and energy can continue to be traded in logistical channels.

Reference:

Asian Development Bank. 2022b. "Asian Development Outlook 2022: Mobilizing Taxes for Development." Accessed 07 April 2022. https://www.adb.org/sites/default/files/publication/784041/ado2022.pdf.

Brunelle, T. et al. 2015. "Evaluating the Impact of Rising Fertilizer Prices on Crop Yields." Accessed August 1, 2022.https://www.researchgate.net/publication/274322098_Evaluating_the_impact_of_rising_fertilizer_prices_on_crop_yields.

CNBC. 2022. "Inflation Rose 9.1% in June, Even More Than Expected, as Consumer Pressures Intensify." Accessed July 17, 2022. https://www.cnbc.com/2022/07/13/inflation-rose-9point1percent-in-june-even-more-than-expected-as-price-pressures-intensify.html?__source=iosappshare%7Cnet.whatsapp.WhatsApp.ShareExtension.

Department of Agricultural Legislation [DAL]/MAFF, 2020. Preliminary agriculture input price data collection.

FAO. 2022. "The Importance of Ukraine and the Russian Federation for Global Agriculture Markets and the Risks Associated with the War in Ukraine." Accessed July 15, 2022. https://www.fao.org/3/cb9013en/cb9013en.pdf.

Hebebrand, Charlotte.; and Laborde, David. 2022. "High Fertilizer Prices Contribute to Rising Global Food Security Concerns." Accessed July 18, 2022. https://www.ifpri.org/blog/high-fertilizer-prices-contribute-rising-global-food-security-concerns.

International Food Policy Research Institute. 2022. "Short-Term Policy Considerations to Respond to Russia-Ukraine Crisis Disruptions in Fertilizer Availability and Affordability." Accessed July 15, 2022. https://www.ifpri.org/blog/short-term-policy-considerations-respond-russia-ukraine-crisis-disruptions-fertilizer.

Laborde, David.; and Mamun, Abdullah. 2022. "Documentation for Food and Fertilizers Export Restriction Tracker." Accessed July 19, 2022. https://ebrary.ifpri.org/utils/getfile/collection/p15738coll2/id/135857/filename/136071.pdf.

Laborde, David. 2022. "Food & Fertilizer Export Restriction Tracker." Accessed July 17, 2022. https://public.tableau.com/app/profile/laborde6680/viz/ExportRestrictionsTracker/FoodExportRestrictionsTracker

Khmer Times. 2022. "Energy Prices Set to Accelerate Inflation to 4.7% in 2022." Accessed May 2, 2022. https://www.khmertimeskh.com/501054826/energy-prices-set-to-accelerate-inflation-to-4-7-in-2022/.

Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries (MAFF). 2022. *Cambodia's Agriculture Sector: Agricultural Development and Policy 2030*.

Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries, 2022. *Fertilizer Report.*

OEC. 2021. "Fertilizer in Cambodia." Accessed August 2, 2022. https://oec.world/en/profile/bilateral-product/fertilizers/reporter/khm.

Phnom Penh Post. 2022. "Agriculture Exports Spurt 64% to 8M Tonnes." Accessed August 2, 2022. https://www.phnompenhpost.com/business/agriculture-exports-spurt-64-8m-tonnes.

Reuters, 2022. "Ukraine Crisis Could Cut 1% off Global Growth This Year." Accessed March 26, 2022. https://www.reuters.com/business/ukraine-crisis-could-cut-1-off-global-growth-this-year-oecd-2022-03-17/.

USDA. 2022. "Impacts and Repercussions of Prices Increases on the Global Fertilizer Markets." Accessed July 24, 2022. https://www.fas.usda.gov/data/impacts-and-repercussions-price-increases-global-fertilizer-market.

United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). 2022a. "Ukraine War Cuts Global Growth Prospects by 1%." Accessed 07 April 2022. https://unctad.org/news/ukraine-war-cuts-global-growth-prospects-1.

United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). 2022b. "The Impact on Trade and Development of the War in Ukraine." Accessed March 27, 2022. https://unctad.org/system/files/official-document/osginf2022d1_en.pdf.

United States Department of Agriculture (USDA). 2022. "Grain: World Markets and Trade." Accessed 04 March 2022. https://apps.fas.usda.gov/psdonline/circulars/grain.pdf.

WFP, 2022. World Food Programme (WFP). "Unkraine: WFP Ready to Step in as Conflict Erupts." Accessed March 26, 2022. https://www.wfp.org/stories/ukraine-wfp-ready-step-conflict-erupts.

World Bank. 2022a. "Global Growth to Slow through 2030, Adding to Risks of 'Hard Landing' in Developing Economies." Accessed July 15, 2022. https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/01/11/global-recovery-economics-debt-commodity-inequality.

World Bank. 2022b. "Cambodia's Overview." Accessed October 17, 2022. https://www.worldbank.org/en/country/cambodia/overview.

© All use subject to Trade Training and Research Institute (TTRI). The views expressed here are of the authors and do not reflect that of the Ministry of Commerce and their affiliated organizations.

ABOUT THE iTRADE BULLETIN

iTrade Bulletin is an e-publication by the Trade Training and Research Institute of the Ministry of Commerce. This monthly bulletin provides brief updates on specific issues in Cambodia, the regions and the world. This knowledge-sharing through scientific researches in the multifaceted areas aims to highlight current trade news & statistics relevant to all social stakeholders.

Honorable President
H.E. Mr. PAN Sorasak

Editorial Board
- H.E. Mrs. CHAM Nimul (Chairwoman)
- H.E. Ms. SEREI Borapich
- Mr. HOR Iengchhay
- Mr. SOK Bunthorn

Advisor
- H.E. Mr. SIM Sokheng
- H.E. Mr. PENN Sovicheat
- H.E. Mr. SAMHENG Bora
- H.E. Dr. TAT Puthsodary
- H.E. Prof. Shandre Mugan THANGAVELU

Teamwork
- Mr. PAO Phireak
- Mr. CHINKET Tola
- Ms. YANGNY Chakriya
- Ms. CHEA Kunlak
- Mr. NY Atykunn
- Ms. PHAL Yita
- Mr. LY Rithy
- Mr. KHAM Chansopheak
- Mr. SE Sokunvathna
- Ms. VUTHY Sophanika

ANNOUNCEMENT

Academicians, researchers, students and public are welcome to contribute their academic works, on all disciplines and topics of relevant interest to trade, to the next publication of the iTrade Bulletin.

Topics Covered:

- International trade and logistics / trade laws;
- Digital economy / e-commerce;
- Economics and economic laws;
- Value added supply chains and logistics; and
- Facilitate the green business transition

Categories:

- Research articles
- Case reports
- Policy Briefs
- Commentaries or editorial

Trade Training and Research Institute

Lot 19-61, Russian Federation Blvd, Phum Teuk Thla, Sangkat Teuk Thla,
Khan Sen Sok, Phnom Penh, Kingdom of CAMBODIA

ttri.moc | www.ttri.info | @ttrimoccambodia